

Vjesnik Вісник

Broj 108, 2/2026. / Номер 108, 2/2026.

ISSN 1847-327X

ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

української громади в Хорватії

ПРОМОВА ПОСЛА УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ ВАСИЛЯ КИРИЛИЧА З НАГОДИ 4-Ї РІЧНИЦІ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває,
Той у грудях не серденько, а лиш камінь має.

Сьогодні, у Міжнародний день рідної мови, я звертаюся до вас, дорогі українці, словами славного поета Сидора Воробкевича про рідну мову.

Дякую, що ви – з Україною. Тут, на Європейській площі в Загребі, і в серці – з Україною.

Рідна мова – це свобода. А свобода сьогодні – це Європа. Європа є важливою частиною української історії, так само, як і Україна – невід’ємною частиною Європи.

Протягом багатьох століть Україна була «брамою» Європи. І коли ця «брама» зачинялася, Україна зупиняла орду, що рвалася вглиб Європи. А коли орда була зупинена, а брама відчинена, як це найчастіше траплялося в українській історії, вона ставала мостом Європи в Азію.

Якщо українці, як захисники брами Європи, впадуть, російський диктатор зруйнує Європу.

Якщо ж українці вистоять – Європа й надалі процвітатиме.

У 2022 році, звертаючись до італійських парламентарів, Президент України Володимир Зеленський зазначив: «Україна для російських військ – це брама Європи. Вони хочуть увірватися. Але варварство не повинне пройти».

Українці боронять не лише свою Батьківщину. Вони стоять за Європу, за її цінності. Ми всі разом маємо достатньо сили, щоб забезпечити безпеку Європи. Україна є джерелом європейської сили. Україна – останній бастион, що стримує новітніх варварів. Якщо ми не зуміємо захистити свободу в Україні, ризикуємо втратити її всюди.

Українці кажуть: зміниться або помреть. У світі сучасних викликів європейці мають усвідомити це кредо. Бо захист України – це не лише боротьба за землю. Це боротьба за справедливість. Це мораль, що формує наш світ. Це етика, яка залишиться назавжди.

Україна стоїть. За Європу. За свободу. За мир!
Слава Україні! Героям слава!

*Посольство України в Республіці Хорватія
23 лютого 2026 року*

IMPRESUM:

Izdavač: Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
Видавця: Українська громада Республіки Хорватія
Vijeće Europe 204, 32 000 Vukovar
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun: PBZ HR4823400091110579040

Uredništvo Vjesnika:

Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek
Tel: 098/ 1933-288
e-mail: vjesnikuz@gmail.com
ISSN 1847-327X

“Vjesnik” izlazi devet puta godišnje

Naklada: 1000 primjeraka

Tisak: Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek

За видавця: Владо Карешин

Za izdavača: Vlado Karešin

Головна редакторка: Оксана Мартинюк

Glavna urednica: Oksana Martinjuk

Редакція:

Борис Гралюк, Микола Застрижний, Іван Семенюк,
Віктор Камінський, Оксана Стурко, Тетяна Рамач

Uredništvo:

Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk,
Viktor Kaminskyj, Oksana Sturko, Tetjana Ramač

Коректорка хорватської мови: Нівес Романек

Lektorica hrvatskog jezika: Nives Romanjek

Дизайн та комп'ютерна верстка: Антонія Буруш

Dizajn i kompjuterski prijelom: Antonia Buruš

Novosti iz djelatnosti Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

- 4 ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В ЧЕТВЕРТІ РОКОВИНИ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ
- 7 JANTARNO SRCE UKRAJINE. VELEPOSŁANIK UKRAJINE VASILJ KIRILIČ: „HRVATSKA NIJE MALA, NEGO VELIKA, JER SE ZEMLJA MJERI SRCEM“
- 8 У КАРЛОВЦІ ВІДБУВСЯ ГУМАНІТАРНИЙ ВЕЧІР З НАГОДИ 4-Ї РІЧНИЦІ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ
- 10 U LIPOVLJANIMA REALIZIRAN PROJEKT UKRAJINSKE ZAJEDNICE RH „ŠEVČENKIANA“
- 12 У ЛИПОВЛЯНАХ РЕАЛІЗОВАНО ПРОЄКТ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ ХОРВАТІЇ «ШЕВЧЕНКІАНА»
- 14 МИ ДО ТЕБЕ, ТАРАСЕ, НА СПОВІДЬ ІДЕМО...
- 14 ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ У ШКОЛІ «АНТУН МАТІЯ РЕЛЬКОВІЧ» БЕБРИНА: ЄДНАЙМО УКРАЇНЦІВ ТАРАСОВИМ СЛОВОМ
- 15 ПОДАРУЙ ЗАХИСНИКУ ПИСАНКУ
- 16 ЧЕТВЕРТА РІЧНИЦЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ. НАСТАВ ЧАС УКРАЇНІЗУВАТИ ЄВРОПУ
- 17 ČETVRTA GODIŠNJICA RUSKE AGRESIJE. VRIJEME JE DA EUROPA UKRAJINIZIRA
- 19 PARLAMENTARNI SUMMIT INICIJATIVE TRIJU MORA
- 19 PLENKOVIĆ NAKON SUSRETA SA STEFANČUKOM: ZAGREB SNAŽNO STOJI UZ UKRAJINU
- 20 КИЇВСЬКИЙ ТЕАТР ТІНЕЙ «TEULIS» ЗДИВУВАВ ЗАГРЕБ
- 20 KYJIVSKO KAZALIŠTE SJENA „TEULIS“ ODUŠEVILO ZAGREB

Djelatnost naših društava

- 21 MALA ZIMSKA ŠKOLA UKRAJINSKOG JEZIKA I KULTURE U ZAGREBU
- 22 СВЯТКОВИЙ ЗАХІД В ОСІЄКУ ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
- 23 ТОЛОКА НА МЕДВЕДНИЦІ
- 24 У ОСІЄКУ ВІДЗНАЧИЛИ МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ
- 26 ZBIRKA POEZIJE „UKRAJINA“ IVICE JURJEVIĆA PREDSTAVLJENA VUKOVARSKOJ PUBLICI
- 27 КУЛЬТУРНІ КОДИ УКРАЇНИ
- 28 U VUKOVARU ODRŽANA RADIONICA IZRADE TRADICIONALNIH UKRAJINSKIH PISANICA
- 29 ВЕЛИКОДНІ ТРАДИЦІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
- 30 GRKOKATOLIČKA LITURGIJA I MOLEBEN SV. ŠARBELU U SLAVONSKOM BRODU

Povijest i tradicija

- 31 UKRAJINSKI NARODNI PLES HOPAK – NACIONALNI SIMBOL UKRAJINE
- 32 UKRAJINSKE PISANICE: POVIJEST I TRADICIJA

Povijesne ličnosti Ukrajine

- 34 LESJA UKRAJINKA U USPOREDBI S HRVATSKIM KNJIŽEVNICIMA
- 34 SUDBINA SIROČADI U STVARALAŠTVU I ŽIVOTU TARASA ŠEVČENKA
- 34 ДОЛЯ СИРИТ У ТВОРЧОСТІ ТА ЖИТТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

NA NASLOVNOJ STRANICI: Dani Tarasa Ševčenka. Učenica sedmog razreda Osnovne škole „Antun Matija Reljković“ Bebrina, Marta Varoščić, crta portret Ševčenka

NA ZADNJOJ STRANICI: Obilježavanje 212. obljetnice rođenja istaknutog ukrajinskog pisca i slikara Tarasa Ševčenka u Lipovljanima

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В ЧЕТВЕРТІ РОКОВИНИ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ

Дорогі українці! Дорогі українки!

Сьогодні рівно чотири роки, як Путін бере Київ за три дні. І ось це насправді дуже багато говорить про наш спротив, про те, як же бореться Україна весь цей час. За цими словами – мільйони наших людей. За цими словами – велика сміливість, дуже важка робота, витримка й великий шлях, який Україна долає з 24 лютого.

Цей кабінет, ця маленька кімната в бункері на Банковій, – тут були перші мої розмови з лідерами світу на початку війни. Я тут говорив із Президентом Байденом і саме тут почув: «Володимире, є загроза, вам треба терміново залишити Україну. Ми готові в цьому допомогти». І я тут відповів, що мені потрібна зброя, а не таксі.

І не тому, що ми всі такі безстрашні чи такі сталеві. Ми всі – живі люди, і в той день усім нам, усім українцям, було і страшно, і боляче, і в багатьох був шок, і багато хто не знав, що сказати, але на якомусь... на якомусь невидимому рівні всі ми знали, що іншої України в нас немає. Це наш дім, і всі ми розуміли, що треба робити.

Це був такий вибір. Вибір, що тоді зробили мільйони українців та українок. Наші люди не підняли білий прапор, а захищали синьо-жовтий. І окупанти, які думали, що тут їх зустрінуть черги з квітами, побачили черги у військомати. Наші люди обрали опір. І воїни наші – вони стояли міцно, і цивільні захищали міста, захищали наші села, вулиці, подвір'я, звичайні люди, абсолютно, живою стіною зупиняли колони техніки. І всі разом підказували заблукалій Росії єдину вірну дорогу.

Всі розуміли: кожне завтра треба здобувати. Україна повинна була стояти, стояти держава попри все. І попри все мала працювати наша Україна. Багато що робилося саме тут – ми ніколи раніше не показували цей об'єкт. Зараз він порожній, зрозуміло, а на початку війни... на початку війни тут були сотні людей. Я працював тут, потім я підіймався наверх, я звертався до вас, до людей. Тут була наша команда, уряд, щоденні наради з військовими, дзвінки, пошук рішень – усе необхідне для того, аби Україна вистояла. Треба було доставляти зброю. Доставляли ліки, доставляли їжу в заблоковані ворогом міста. Аби було життя, за яке Україна так відчайдушно бореться. І, чесно кажучи, ну, бувало по-різному, і тут звучала і офіційна мова, і нелітературна, бо кожен пакет допомоги, кожні санкції проти Росії, кожную партію зброї – усе це треба було реально... реально вигризати. Вигризати віру в Україну. Зробити так, аби світ включився. І це був ключовий посил звернень до європейських країн, до Конгресу США, до більшості парламентів світу. І до людей, безумовно, до звичайних людей, до мільйонів в усьому світі: будьте з нами, будьте з Україною, вірте в нас, stand with Ukraine, be brave like Ukraine! Ці заклики спрацювали, бо українці боролися так, що захоплювало подих. І спротив цей було видно з космосу. Це надихало, абсолютно, тож зовсім скоро всі побачили це синьо-жовте море – тисячі людей із нашими прапорами на площах Європи і світу. І так поступово, важко, крок за

кроком, по цеглині Україна зводила ту опору, яка дозволила витримати: коли ми вистояли перший день війни, найдовший у житті. А потім ще один. І ще один. А далі тиждень. Два. А потім... а потім – місяць. І ми побачили весну. Ми вибороли її тоді, коли здавалося, цей лютий не закінчиться ніколи. Ми здобули свою першу весну під час великої війни. Це був переломний момент, і вперше тоді в кожного промайнула думка така: зможемо. Україна зможе. Мені дуже подобається фраза, яку в той час репостив кожен. Такий своєрідний підсумок першого етапу повномасштабної війни, коли Україна сказала: «Ти думаєш, я стала на коліна? Я тільки зав'язала берці».

А попереду був шлях. І навіть у цьому протяжному тунелі не вмістити і мільйонну частину того болю, який Україна пережила за цей час. Болю, який Росія принесла в кожную нашу родину, в кожне українське серце.

Буча. Ірпінь. Бородянка. Братські могили. Гостомель. «Мрія». Харків. Миколаїв. ОДА. Каховська дамба. Запорізька АЕС. Кременчук і Кривий Ріг. Тернопіль і Львів. Оленівка. Часів Яр. Київ. «Охматдит». Краматорськ. Вокзал. Іграшка. Маріуполь. Драмтеатр. Напис «Діти». Одеса. Багатоповерхівка. Дівчинка. Три місяці. Вільнянськ. Пологовий. Немовля. Два дні...

Чоловіки так не воюють. Люди так не вчиняють. Українці цього не забудуть. І нехай ці кадри бачать усі, кому не тисне совість, хто досі простягає руку російському злу й досі купує в Путіна нафту. Але весь цей час ми не даємо гніву з'їсти нас зсередини, українці перетворюють власну лють на енергію для боротьби й доводять: можна змусити нас спуститись у сховище, але неможливо загнати Україну під землю назавжди. Ми неодмінно підіймаємось, повертаємось, ми продовжуємо боротися, бо боремось ми за життя. За право стояти на своїй землі, дихати своїм повітрям. І Україна добре знає ці відчуття, коли попри все після відбою ми піднімаємось нагору й коли з бомбосховища разом із нами підіймається надія, летить до неба завжди, коли вгору здійснюється український прапор – коли він повертався і повертається туди, де має бути по праву.

І це наступний важливий етап нашої боротьби, коли Україна не тільки вистояла й не лише тримає оборону, а коли Україна дає здачі. Коли історію творили цілі міста. Міста-герої. Міста героїв. Які йшли вперед. Були перші наступи, перші успіхи й те, що неможливо забути: перші очі – очі українців, які дочекалися своїх. Балаклія, Ізюм,

Куп'янськ, Херсон. І всі бачили, як гнали окупантів із Київщини, гнали із Сумщини, Чернігівщини. І всі дізналися про український телепорт для ворогів на той світ – Чорнобаївку. Бачили, як російські ультиматуми ставали жєстами доброї волі. Як Зміїний знову став нашим.

Як слово «бавовна» отримало нове значення, і як ми раділи, коли першу «бавовну» почули на Росії. Це не злорадство, просто так українською звучить справедливість. Звучить «стугною», «вільхою», «нептуном» і гуркотом, із яким крейсер «Москва» йшов на дно. Тоді це була подія, згодом – традиція. І мало що ще гріє українцям душу так, як кадри палаючих військових об'єктів ворога та його НПЗ. Коли це сталося вперше, це були великі новини. Зараз – майже щоденні. І те, що раніше здавалося фантастикою, тепер стало нормою. «Петріоти», «айріси», «насамси», F-16. І дещо більше: наша зброя, наша далекобійність. Просто усвідомте: Україна пройшла шлях від точки, коли нам передавали «броніки», до точки, коли ми самі робимо більше 3 мільйонів ефпівішок на рік. Від часів, коли ми захоплювалися «джавелінами» й «байрактарами», до дня, коли в нас є свої «січень», «гор», «вампір», «паляниця», «пекло», «рута», «фламінго». Від прохання закрити небо до здатності збивати сотні «шахедів» за ніч. Від їжаків та укріплень на вулицях Києва до Курської операції та «Павутини». Але й цього недостатньо – ми будемо робити більше, бо Росія не зупиняється, на жаль, і воює всіма методами проти миру, проти нас, проти людей.

Путін розуміє, що не здатен перемогти Україну на полі бою, і «друга армія світу» воює з багатоповерхівками й електростанціями. І зараз українці долають найважчу зиму в історії. І терор майже щоночі. І я не знаю, хто б іще таке витримав, не посипався, не похитнувся. Українці це роблять. Це велика втома, безумовно. Який іще народ може так? Попри війну, всі ці атаки, всі випробування перемагати зло, перемагати зневіру, розпач. І триматись. І триматись у єдності. І при всьому цьому – здобувати результати всюди. Щоразу після атак відновлюватися. Щоразу наповнювати ракетами нашу ППО. Щоранку йти на роботу. Постійно тримати позиції. Говорити зі світом на рівних. Здобувати кандидатство в ЄС, повертати додому тисячі наших полонених. І кожен міжнародний майданчик – від Давосу до ООН – робити проукраїнським. Робити голос України у світі гучним, перемагати на «Євробаченні», забирати «Оскар»

і «Бафту», бути абсолютними чемпіонами світу з боксу й доводити, що українці мають честь найвищої проби – набагато дорожчу, ніж будь-яке золото цього безхребетного МОК.

Із кожного такого вчинку, з усіх таких кроків, здобутків, маленьких перемог складається велика Україна. Велика, бо в неї є ви. Люди, які надихають планету.

Ми пам'ятаємо, як перші іноземні лідери прибували в Україну на початку цієї війни. І термін «офіційний візит» навіть на йоту не може передати, чим були ці зустрічі для нас. Ми зрозуміли, хто нам дійсно брат і друг, хто не побоявся, не завагався, хто зберіг ім'я і не переживав, як не сердити Путіна. Я хочу подякувати кожному лідеру, який обрав світлий бік історії – обрав Україну. У Європі, США, Канаді, Японії, Австралії. Всім, всім, хто з нами. І я дуже хочу одного дня прийти сюди з Президентом США. Я точно знаю: тільки побувавши в Україні й побачивши на власні очі наше життя і боротьбу, відчувши наших людей і ось це море болю, – тільки так можна зрозуміти, про що ця війна насправді. І через кого. Хто тут агресор. На кого потрібно тиснути. Зрозуміти, що Україна захищає життя, воює саме за це. І це не вулична бійка. Це напад хворої держави на суверенну, і зрозуміти, що Путін і є ця війна. Він – причина початку й перепона для її закінчення. І ставити на місце треба саме Росію, щоб справжній мир був.

Кажуть, час лікує. Я не впевнений. Принаймні я не знаю, скільки часу треба, аби загоїти всі наші рани. Всі ці болісні питання «скільки?», від яких пече всередині. Скільки виплакано сліз? Скільки атак, підступних ударів? Скільки шрамів на серці? Скільки прапорів на наших кладовищах? Скільки імен? Да Вінчі. Гренка. Джус. Жека. Тихий. Норд. Петриченко. Мацієвський. Матрос Віталій Скакун. Льотчик Олександр Оксанченко. Дар'я Лопатіна, Дельта. Лана Чорногорська, Саті. Юлія Березюк. Маргарита Половінко. Тисячі, тисячі героїв, які віддали життя, аби жила Україна. Наші воїни-оборонці. Наші янголи-охоронці. Я впевнений, вони точно розповіли Богові всю правду про цю війну. Про те, як ми захищаємось. Захищаємо свою землю, життя, незалежність, свою культуру, історію, свою Софію, своїх людей. Тисяча чотириста шістьдесят два дні повномасштабної війни. Дванадцять років від початку агресії Росії. Для когось – ціле життя. Безумовно, ми всі хочемо, щоб війна закінчилась. Але ніхто не дозволить, аби закінчилась Україна. Ми хочемо миру. Сильного, гідного, довгого. І

перед кожним раундом перемовин я даю нашій команді дуже чіткі директиви. Це завжди йде закритими указами, але точно не розкрию державну таємницю, якщо скажу головний мій посил: не обнулити всі ці роки, не знецінити всю боротьбу, відвагу, гідність, усе, що Україна пройшла. Не можна, не можна це віддати, забути, зрадити. Саме тому стільки раундів перемовин і битва за кожне слово, за кожен пункт, за реальні гарантії безпеки, щоб угода була сильною. Історія дивиться на нас уважно. Угода має бути не просто підписана, має бути прийнята – прийнята українцями.

Дорогий народі! Сила, яка тримає нас усі ці роки, – це ви, наші люди. Наш спротив – це ви. Українці. Українки. Кожен, хто не здається. Може, очі наші і втомлені, але спини непохитні. Я хочу подякувати кожному й кожній, хто тримає на своїх плечах незалежність. Кожному воїну – за силу. Вашим батькам, дітям, дружинам, чоловікам – за витримку. Я дякую всім, хто своєю працею робить Україну сильнішою. Хто повертає в наш дім світло й тепло. Хто лікує, волонтерить, хто навчає. І хто вчиться в університеті або у школі. Та вчиться найголовнішого – бути людьми, бути українцями. Я пишаюся вами. Я вірю в кожного й кожна. В усіх, до кого без жодного перебільшення я маю честь звертатись: великий народі великої України.

Згадуючи початок вторгнення і дивлячись на сьогоднішній день, ми маємо повне право сказати: ми захистили незалежність, ми не програли державність, Україна існує, і не лише на карті. Україна – суб'єкт міжнародних відносин. Наша столиця є, стоять Харків, Суми, Чернігів, Дніпро, Запоріжжя, Краматорськ, Одеса, Львів, інші міста. Путін не досягнув своїх цілей. Не зламав українців. Не переміг у цій війні. Ми зберегли Україну, і ми зробимо все, щоб здобути мир. І щоб була справедливість.

До весни менше тижня. Ми долаємо найважчу зиму в історії. Це факт. І це дуже непросто. Непросто всім вам. Але так само, як у перший день війни, ми продовжуємо будувати своє завтра – крок за кроком, справа за справою, здобуток за здобутком. І кожен результат, кожен успіх, кожне наше «Україна змогла» – заслуга всіх вас. Українського народу.

Слава Україні!

*Офіційне інтернет-представництво
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
24 лютого 2026 року*

JANTARNO SRCE UKRAJINE. VELEPOS LANIK UKRAJINE VASILJ KIRILIČ: „HRVATSKA NIJE MALA, NEGO VELIKA, JER SE ZEMLJA MJERI SRCEM“

Ukrajinski veleposlanik Vasilj Kirilič je u petak, 6. veljače 2026. godine, u Ministarstvu vanjskih poslova uručio „Jantarno srce“ ukrajinskog Ministarstva vanjskih poslova Đurđi Adlešić, predsjednici udruge „Hrvatska pomaže“ koja je dosad ugostila više od 800 ukrajinske djece. „Hrvatska vlada i stanovnici nisu čekali poziv iz Ukrajine nego su joj odmah uskočili u pomoć te i dalje ostaju uz Ukrajinu“, rekao je Kirilič prilikom uručjenja priznanja.

Veleposlanik je naglasio da se prava prijateljstva poznaju u tome tko je uz vas kad život postane težak. „Hrvatska nije mala zemlja, nego velika, jer se zemlja mjeri srcem“, zaključio je.

Bivša potpredsjednica Vlade RH u izjavi novinarima rekla je da to priznanje doista nije samo njeno nego i njezinog velikog tima, gotovo isključivo ženskog, koji radi na ugošćivanju ukrajinske djece, a ranije je to činio i za djecu iz Sirije, Libije i Bosne i Hercegovine.

Nastavit ćemo raditi i dalje

„Obećajem vam da ćemo nastaviti raditi i dalje. Prolazit ćete edukacije o opasnosti od mina jer vam je nažalost potrebna, trebat će vam i nakon rata. A potrudit ćemo se da se i odmorete i da vam bude lijepo“, rekla je Adlešić ukrajinskoj djeci.

Povodom uručjenja priznanja, ministar Gordan Grlić Radman u petak je ugostio tridesetak djece iz Ukrajine koja borave u Zagrebu u sklopu projekta „Vratimo život bez mina!“ udruge „Hrvatska pomaže“.

„Velika je čast ugostiti ukrajinsku djecu, kao što smo to činili i dosad. Nama je jako važno da se ona u Hrvatskoj osjećaju dobrodošla“, rekao je ministar, dodavši da je život bez mina izuzetno važan za ukrajinsku djecu kao što je bilo i Hrvatskoj za vrijeme Domovinskog rata.

Većina djece koja je stigla u Zagreb, u ruskoj agresiji na Ukrajinu ostala je bez oca. „Hrvatska im ne može nadomjestiti očeve, no može im pružiti geste ljudskosti i dobrodošlice te lijepe uspomene iz djetinjstva“, rekao je ministar.

„Na trenutak ne moramo biti odrasli“

„Svima nama ovaj je projekt veoma važan. Barem nakratko imamo odmor od rata. Možemo spavati. Ne moramo misliti kako pronaći hranu. Ne moramo voditi brigu o tome kako se ugrijati jer u Ukrajini je vrlo hladno. Na trenutak ne moramo biti odrasli i možemo uživati u djetinjstvu“, ispričala je Solomiia Brbyska, 14-godišnjakinja iz Kyjiva.

Djeca u Hrvatskoj borave desetak dana, a osim edukacije o minama uče o prvoj pomoći, te dobivaju psihološko osnaživanje, uz druge sadržaje, objasnila je Adlešić.

Adlešić je u subotu za Hrvatsku radio televiziju HRT naglasila da se udruga svjesno usmjerila na pomoć djeci, području koje je često na marginama javnog interesa. Prema njezinim riječima, kroz programe udruge prošlo je oko 840 djece, a struktura djece se s godinama drastično promijenila.

„U posljednjoj skupini od 30 djece, njih 24 imaju poginule očeve, troje se vode kao nestali, a troje su teško ranjeni. Ta djeca danas izgledaju drukčije – žele spavati, odmarati se, biti sigurni i imati što jesti“, opisala je. Zaključujući razgovor, Adlešić je upozorila da se rat u Ukrajini često doživljava kao nešto daleko, iako je geografski vrlo blizu Hrvatske. Naglasila je: „Pet do sedam sati vožnje autom dijeli nas od Ukrajine. Nije to tako daleko kako mislimo. I zato ne bismo smjeli biti imuni na ono što se ondje događa“.

Nacional
7.2.2026.

УКАРЛОВЦІ ВІДБУВСЯ ГУМАНІТАРНИЙ ВЕЧІР З НАГОДИ 4-Ї РІЧНИЦІ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ

Владо Карешин

З нагоди 4-ї річниці повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2026 року в хорватському місті Карловац, у місцевій бібліотеці імені Івана Горана Ковачича, відбувся гуманітарно-ліричний вечір. Захід організували члени Українського культурно-просвітнього товариства «Галичина» Карловац спільно з Товариством ветеранів Карловаца, які захищали Хорватію під час війни, на чолі з головою паном Дубравком Халованичем.

Численність запрошених гостей та спеціально підібраний музичний репертуар засвідчили, що українці, які проживають за межами Батьківщини, не забувають про події в Україні та продовжують підтримувати свій народ.

Великою честю стала присутність поважних гостей, серед яких — депутат Хорватського сабору, мер міста Карловац пан Дамір Мандич, делегація Карловацької жупанії з очільницею упанії пані Мартіною Фурдек Хайдин, а також голова Української громади Республіки Хорватія пан Владо Карешин. До заходу долучилася делегація Української громади міста Загреб на чолі з паном Емілем Бобреком та представники КПТ «Українці в Ліці», очолювані паном Андрієм Ільківим.

Культурну програму представили співоча група під супровід оркестру УКПТ «Галичина» Карловац та жіночий вокальний ансамбль «Карла» з Карловаца під керівництвом пані Ірени Божичевич.

Вечір розпочався виконанням державних гімнів Хорватії та України, після чого присутні вшанували пам'ять загиблих українських і хорватських воїнів хвилиною мовчання.

Зі словами співчуття та підтримки виступили керівники міста та області.

Учні Карловацької музичної школи виконали соло на акордеоні — обробки українських народних пісень, таким чином висловивши підтримку Україні та українському народові у боротьбі за свою Батьківщину.

Кульмінацією вечора стало виконання пісні «В саду осіннім айстри білі», під час якого багато гостей не змогли стримати сліз. Цей старовинний український твір особливо проникливо прозвучав саме цього вечора. Цікаво, що цей відомий український романс XIX століття довгий час помилково або навмисно вважався «російською народною піснею».

Наприкінці заходу слово було надано представникам українських громад, які мали змогу звернутися до присутніх. Першим виступив голова Української громади Республіки Хорватія пан Владо Карешин, який у своїй промові підкреслив особливу роль міста Карловац та місцевої української громади у збереженні української культури. Також він публічно оголосив про нещодавній вступ УКПТ «Галичина» Карловац до складу Української громади Республіки Хорватія.

На завершення вечора до присутніх зі словами подяки звернувся голова УКПТ «Галичина» Карловац пан Владо Тврдовскі, який подякував усім за участь і підтримку та запросив до спільного фото.

Владо Тврдовскі

Владо Тврдовскі

Еміл Бобрек

U LIPOVLJANIMA REALIZIRAN PROJEKT UKRAJINSKE ZAJEDNICE RH „ŠEVČENKIANA“

Ukrajinci iz Lipovljana, Slavonskog Broda i Osijeka sudjelovali su u svečanom programu posvećenom ukrajinskom književniku i slikaru Tarasu Ševčenku

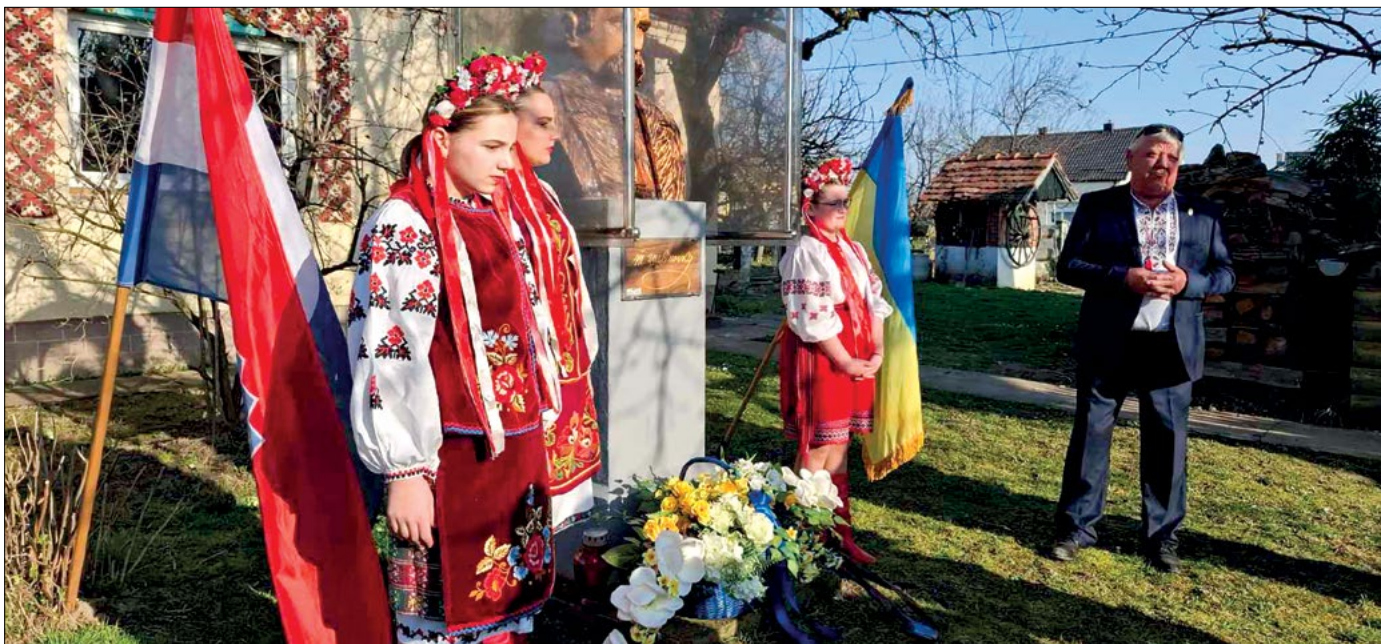
Pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, u organizaciji Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana i Općine Lipovljani, obilježena je 212. obljetnica rođenja najpoznatijeg ukrajinskog književnika, pjesnika, akademskog slikara, humanista i borca za slobodu Ukrajine, Tarasa Hryhorovyča Ševčenka.

Obilježavanje ove značajne obljetnice uveličali su visoki gosti: izaslanica saborskog zastupnika g. Veljka Kajtazija, gđa Habiba Diljaj; članica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, gđa Marija Meleško; predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, g. Vlado Karešin;

načelnik Općine Lipovljani, g. Nikola Horvat; glavna urednica „Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj“, gđa Oksana Martinjuk; predstavnica ukrajinske nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije, gđa Tetjana Ramač; predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Brodsko-posavske županije, g. Nikola Zastrižni; predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Sisačko-moslavačke županije, g. Mirko Fedak; ukrajinski pisac iz Lipovljana Pavlo Holovčuk; profesorica ukrajinskog jezika u Lipovljanima Tatjana Lasek Žagar te drugi uvaženi gosti.

Program je započeo okupljanjem gostiju i uzvanika kod spomenika Tarasu Ševčenku, u dvorištu župnog dvora grkokatoličke crkve u Lipovljanima, ispred Domivke. Tom su prilikom sudionici položili cvijeće i zapalili lampione ispred spomenika te odali počast velikom sinu ukrajinskog naroda koji je cijeli svoj život posvetio ukrajinskom jeziku i književnosti, kao i borbi ukrajinskog naroda za slobodu, neovisnost i bolji život običnih ljudi.

Nastavak programa održan je u dvorani Društvenog doma, gdje je kao uvod prikazana tematska prezentacija o teškom životu te književnom i likovnom stvaralaštvu Tarasa Ševčenka, koju su pripremile prof. Oksana Martinjuk i prof. Tetjana Ramač. Prezentaciju je predstavila prof. ukrajinskog jezika i književnosti Oksana Martinjuk, a zaključila ju je prof. Tetjana Ramač recitacijom najpoznatijeg djela Tarasa Ševčenka „Oporuka“.

Slijedio je kulturno-glazbeni program za koji su se vrijedno pripremale udruge članice Ukrajinske zajednice RH iz Lipovljana, Slavonskog Broda i Osijeka te učenici OŠ „Josip Kozarac“ iz Lipovljana pod vodstvom profesorice ukrajinskog jezika Tatjane Lasek Žagar.

Program je bio u potpunosti tematski posvećen liku i djelu Tarasa Ševčenka. U izvedbi sudionika odjekivala je uvijek aktualna poezija ukrajinskog genija. Poeziju Ševčenka na ukrajinskom i hrvatskom jeziku recitirali su učenici koji uče ukrajinski jezik u Lipovljanima te mladi članovi UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek.

Uglazbljene pjesme Tarasa Ševčenka izveli su zbor KPD Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani pod vodstvom Anamarije Nerad te zbor UKPD „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda pod vodstvom Sanje Semenjuk.

Posebno zanimljiv bio je referat ukrajinskog pisca i člana „Karpata“, g. Pavla Holovčuka, na temu „Djeca u književnom

stvaralaštvu Tarasa Ševčenka“. Izlaganje je bilo vrlo zanimljivo i poučno.

U okviru programa u Društvenom domu Lipovljana bila je upriličena i izložba likovnih radova Tarasa Ševčenka, jer je uz književna djela ostavio i bogat likovni opus.

Program je bio ozbiljan i pomalo tužan, jer su i životne okolnosti koje su oblikovale lik i djelo Tarasa Ševčenka bile takve. Ostao je bez roditelja još u djetinjstvu te se borio za opstanak, razvijajući svoj talent u iznimno teškim uvjetima i boreći se za slobodu svoje domovine Ukrajine. Iz njegovih djela vidljiva je borba za identitet i opstojnost, kako osobnu tako i ukrajinskog naroda.

Taras Ševčenko bio je i ostao svjetionik u olujama kroz koje je ukrajinski narod prolazio kroz svoju povijest.

Danas, u vrijeme ruske agresije, Taras Ševčenko posebno je važan Ukrajincima u Ukrajini i diljem svijeta, a njegova poezija poziva ukrajinski narod na borbu za slobodu.

Ivan Merhaut

У ЛИПОВЛЯНАХ РЕАЛІЗОВАНО ПРОЄКТ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ ХОРВАТІЇ «ШЕВЧЕНКІАНА»

Українці з Липовлян, Славонського Броду та Осієка взяли участь у святковій програмі, присвяченій українському письменнику та художнику Тарасу Шевченку

Під патронатом Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія, за організації Української громади Республіки Хорватія, Культурно-просвітнього товариства українців «Карпати» з Липовлян та Општини Липовляни, відзначено 212-у річницю народження найвідомішого українського письменника, поета, академічного художника, гуманіста та борця за свободу України Тараса Григоровича Шевченка.

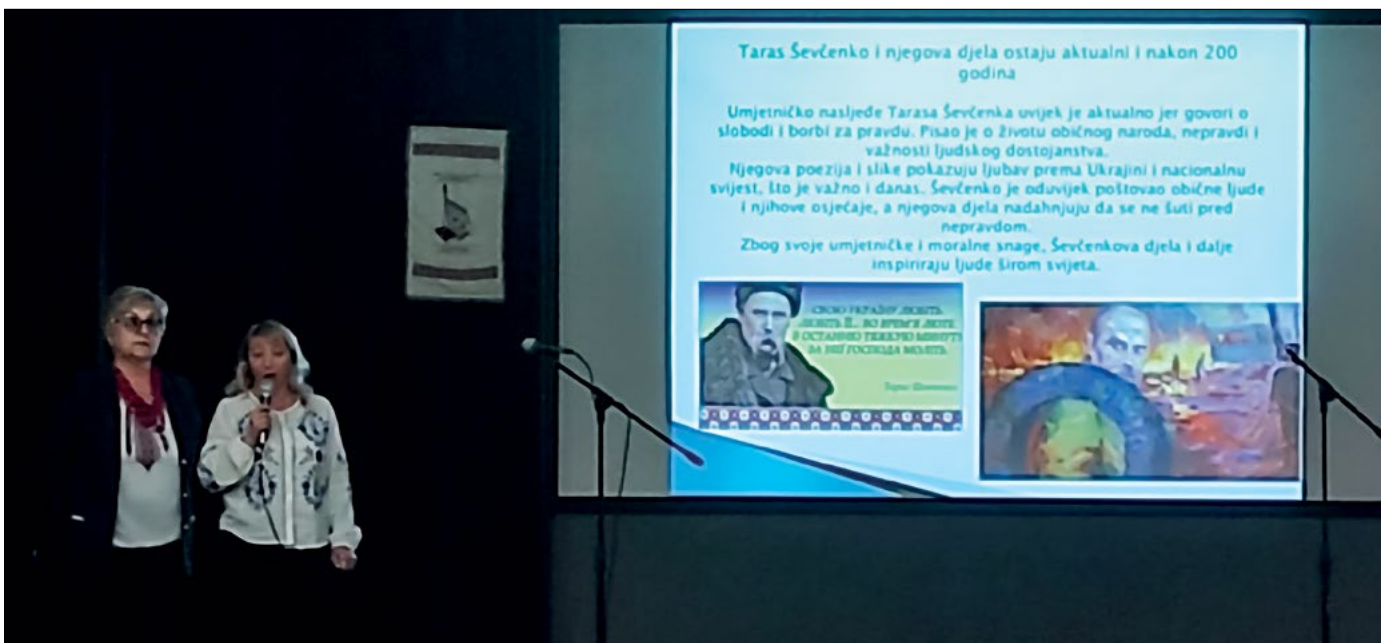
Вшанування цієї важливої річниці урочисто підтримали високі гості: представниця депутата Хорватського сабору Велька Кайтазі, Хабіба Дільяй; членкиня Ради національних меншин Республіки Хорватія, Марія Мелешко; голова Української громади РХ, Владо Каре-

шин; голова Општини Липовляни, Микола Хорват; головна редакторка «Вісника української громади в Хорватії», Оксана Мартинюк; представниця української національної меншини Вуковарсько-Сріємської жупанії, Тетяна Рамач; представник української національної меншини Бродсько-Посавської жупанії, Микола Застрижний; представник української національної меншини Сісачко-Мославської жупанії, Мірко Федак; український письменник з Липовлян Павло Головчук; проф. української мови в Липовлянах Тетяна Ласек Жагар та інші почесні гості.

Програма розпочалася зібранням гостей біля пам'ятника Тарасу Шевченку у дворі греко-католицької церкви в Липовлянах, перед Домівкою. Учасники поклали квіти перед пам'ятником та вшанували великого сина українського народу, який усе своє життя присвятив українській мові та літературі, а також боротьбі українського народу за свободу, незалежність і краще життя звичайних людей.

Продовження урочистої програми відбулося у залі Будинку культури, де на початку демонструвалася тематична презентація про тяжке життя та літературну і художню творчість Тараса Шевченка, підготовлена проф. Оксаною Мартинюк та проф. Тетяною Рамач. Презентацію представила проф. української мови та літератури Оксана Мартинюк, а завершила її проф. Тетяна Рамач читанням найвідомішого твору Шевченка «Заповіт».

Відбулася культурно-музична програма, до якої активно готувалися товариства, які входять до складу Української громади РХ з Липовлян, Славонського Броду

та Осієка, а також учні загальноосвітньої школи «Йосип Козарац» з Липовлян під керівництвом викладачки української мови Тетяни Ласек Жагар.

Програма була повністю присвячена особистості та творчості Тараса Шевченка. У виступах учасників звучала завжди актуальна поезія українського генія. Учні, які вивчають українську мову в Липовлянах, а також молоді члени УКПТ «Леся Українка» Осієк декламували поезії Шевченка українською та хорватською мовами.

Укладені на музику вірші Шевченка виконали хор КПТ українців «Карпати» Липовляни під керівництвом Анамарії Нерад та хор УКПТ «Україна» зі Славонського Броду під керівництвом Сані Семенюк.

Цікавим був виступ українського письменника і члена «Карпат», п. Павла Головчука, на тему «Діти у літературній творчості Тараса Шевченка». Лекція була пізнавальною та повчальною.

У рамках програми в Будинку культури в Липовлянах також було організовано виставку живописних робіт

Тараса Шевченка, адже він залишив не лише літературну спадщину, а й багатий художній доробок.

Програма була серйозною і трохи сумною, адже життєві обставини, що сформували особистість та творчість Шевченка, були непростими. Він залишився без батьків ще в дитинстві, боровся за виживання, розвиваючи свій талант у надзвичайно складних умовах та борючись за свободу своєї Батьківщини — України. Із його творів видно боротьбу за ідентичність і виживання, як особисте, так і українського народу.

Тарас Шевченко був і залишається маяком у бурях, через які проходив український народ протягом своєї історії.

Сьогодні, в часи російської агресії, Тарас Шевченко особливо важливий для українців в Україні та у світі, а його поезія закликає український народ до боротьби за свободу.

З хорватської мови переклала Оксана Мартинюк

МИ ДО ТЕБЕ, ТАРАСЕ, НА СПОВІДЬ ІДЕМО...

Ідемо з дитинства...

З Твоїм Кавказом ідемо, із Заповітом, з Думами Твоїми, з Холодним Яром ідемо.

Як до Апостола правди і свободи ідемо. Як до Месії. Як до Кобзаря, якого слухають віки.

Ідемо з вірою і надією, що «на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі».

Ідемо шляхом, що через заповіді Твої пролягає. Шляхом усвідомлення пророчих тих заповітів - не тріумфального їх карбування, а чистосердечного звернення. То шлях - до себе. Бути собою - значить творити злагоду й добро. І в тому - життєтворчість Шевченка. Вічного, як Україна. Неосяжного, як світ.

Пам'ятаєте Його нам послання: «обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю»?!

Та маємо і пам'ятати, що «страшно впасти у кайдани, умирати в неволі, а ще гірше – спати, спати, і спати на волі...»

Пам'ятаймо... І не лише 9 березня, а щодень - у серці і в чині.

Пам'ятаймо: допоки є Шевченко - будемо і ми.

Буде й Україна.

Посол України в Республіці Хорватія
Василь Кирилич

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ У ШКОЛІ «АНТУН МАТІЯ РЕЛЬКОВІЧ» БЕБРИНА: ЄДНАЙМО УКРАЇНЦІВ ТАРАСОВИМ СЛОВОМ

Щороку 9 березня українці відзначають Шевченківські дні - час шанування пам'яті генія української нації, великого поета, художника, борця за свободу України Тараса Григоровича Шевченка.

Учні, які вивчають українську мову у хорватській школі «Антун Матія Релькович» Бебріна, долучилися до святкування цього важливого культурного і духовного свята. Для школярів були проведені тематичні години спіл-

кування, літературні читання, конкурси та виставки малюнків за творами Тараса Шевченка, а також презентації про його дитинство, життєвий шлях та літературно-мистецьку спадщину.

Учні підготували власні розповіді та презентації про тяжке життя письменника, його непересічний талант та безцінну літературну спадщину, що надихає покоління українців.

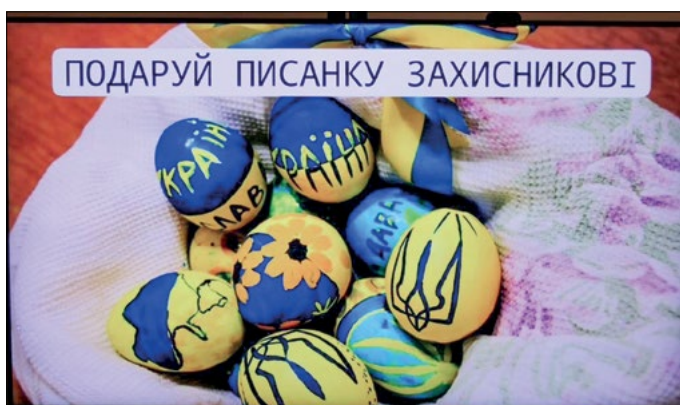
Учителька української мови та літератури Оксана Мартинюк організувала для учнів літературно-музичне свято, на якому діти декламували поезію напам'ять та співали пісні великого Кобзаря.

Школярі познайомилися з багатогранною постаттю Тараса Шевченка - поета, драматурга, прозаїка, мислителя, історика, етнографа та фольклориста, який залишив величезну культурну спадщину для наступних поколінь. У ці дні учні усвідомили, що Тарас Шевченко - велетень духу і співець народної свободи, а його світла постать із безмежною любов'ю до рідного народу та Батьківщини надихає і сьогодні.

Свято Шевченківських днів у школі «Антун Матія Рельковіч» Бебріна стало живим прикладом того, як українська мова, література та культура об'єднують молодь усього світу навколо великого слова Тараса Шевченка.

Оксана Мартинюк

ПОДАРУЙ ЗАХИСНИКУ ПИСАНКУ

Подарувати писанку рідним чи достойникам - означає засвідчити віру в перемогу життя.

Подарувати захисникові писанку - означає подякувати за життя.

За життя близьких і кожного українця.

Подарувати захисникові України власноруч написану писанку - значить поділити з ним свою віру в силу життя.

Щоб подарувати захисникові писанку, я запросила до Посольства українок, які проживають у Загребі, написати для наших лицарів писанки.

Охоче відізналися дорослі, досвідчені писанкарки, і дрібненькі, початківці.

Всі готувалися і трепетно приступили до сокровенного - писанку писати.

Кожен за своїм задумом.

Кожен - для одного із захисників України, які лікують і загоюють свої рани в Хорватії.

В особливій атмосфері, тишею наповненій, лінія - до лінії, крапочка - до крапочки, і зі звичайного яєчка писанка поставала.

Кожна - весела, неповторна та найважливіше - у кожній вияв вдячності захисникам.

За Україну. За життя.

Сердечно дякую моїм писанкаркам - і досвідченим, і початківцям - за писанки, які напередодні Великодня повезу нашим захисникам тут, у Хорватії.

Не куплені, а з чистим помислом і вірою в перемогу написані писанки зміцнять оборонців моєї і нашої України.

Ніна Кирилич

ЧЕТВЕРТА РІЧНИЦЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ. НАСТАВ ЧАС УКРАЇНІЗУВАТИ ЄВРОПУ

Українці виходили на революції, щоб європеїзувати свою країну.

Але тепер настав час українізувати Європу

Андрій Любка

Андрій Любка

Місяць тому я поставив на паузу свою роботу письменника і волонтера й добровільно вступив до лав української армії. Коли рушав на службу, дехто з моїх знайомих прощався зі мною так, ніби я вже загинув. А мій розрахунок був протилежним: якщо хочеш вижити, оборонити свою родину, дім і країну, то маєш бути максимально навчений і готовий себе захистити. А на нашому континенті немає для цього кращої школи, ніж Збройні Сили України.

Тож одягнувши військову форму, я наче вдягнув захисний панцир і підвищив свої шанси вижити на фоні цивільних навколо. Це відчуття сповнило мене впевненістю та оптимізмом.

Прочитавши це, ви, либонь, покрутили пальцем біля скроні, але я не один такий. Якби в Бога було почуття гумору, то він би нестримно розсміявся, довідавшись, що серед усіх європейських народів у наш час найбільшими оптимістами є українці. Згідно з результатами загальноєвропейського соціологічного опитування, проведеного наприкінці минулого року Європейською радою з міжнародних відносин, 41% українців оптимістичні щодо майбутнього світу, а серед італійців таких лише 7, французів 8, а данців – 12%.

Логічно було б припустити, що українці – наївні й дурні, бо в сучасному світі не так багато приводів для

оптимізму. Але насправді пояснення цьому драматичніше: на четвертий рік повномасштабної війни люди настільки виснажені, що здається, ніби гірше бути вже не може. А якщо гірше бути не може, значить попереду – кращі часи. Зрештою, оптимізм, віра, надія – це чи не останнє джерело стійкості, на яке жодна темна душа не може накласти здирницькі мита.

Є серед нас оптимісти математичні, які вірять, що буде краще, бо якщо довго триває погана смуга, то колись має початися й добра. Є оптимісти аналітичні, які під свою надію підбирають неспростовну аргументацію – мовляв, Росія слабне і економічно занепадає, а наші партнери прокинулися й інвестуватимуть в оборону. Є оптимісти фаталістичні, які чекають «чорного лебедя» у вигляді якогось світового катаклізму, раптової смерті диктатора чи іншого неймовірного дива на кшталт воскресіння ООН.

Пригадую, як кілька років тому мені довелося місяць прожити в Словенії – райській країні на березі Адріатичного моря. Усі, з ким я зустрічався, страшенно нарікали на свою країну і за все перепрошували. Лише згодом я дізнався, що у балканському фольклорі словенців вважають найбільш депресивними і вічно невдоволеними.

Тоді й спав мені на думку жарт, який з бігом років уже не виглядає таким смішним. Я запропонував відкрити в Україні місячні курси патріотизму для інших країн: приїдьте до нас, поживіть у наших умовах і вам уже не здаватиметься, що вдома аж так погано. У Словенію гарантовано повернетеся патріотами своєї країни!

І ось цей майже анекдот сьогодні підтверджують результати соціологічних досліджень: якщо європейцям потрібно більше віри в себе і в завтрашній день, то треба дивитися на Україну. Нині наша країна – не тільки розкрита рана, а й джерело сили, приклад того, що в сучасному цинічному й турбулентному світі не обов'язково поступатися власними принципами, щоб вижити.

Тому 24 лютого 2026 року – це не тільки четверта річниця початку великого російського воєнного злочину, а й красномовне підтвердження, що неандертальський закон сильного так і не зміг перемогти. Починається п'ятий рік повномасштабної агресії, а скажений ведмідь навіть не зміг досягнути своїх початкових цілей – повної окупації Донбасу, не кажучи вже про знищення всієї України.

У темний час для Європи, наляканої Росією і зрадженої Америкою, Україна стала своєрідним маяком і прикладом того, що навіть у страшний шторм можна не збитися

з власного курсу і боротися за виживання. Повторюся, бо це важливо: не боротися за виживання ціною зради свого курсу, а боротися за виживання і чітко тримати ціннісний орієнтир. Якщо Україна змогла, то чому не зможе Європа?

У цьому світлі не так уже й скандально звучать слова голови Мюнхенської конференції з безпеки Вольфганга Ішінгера, який в інтерв'ю виданню Tagesspiegel заявив, що «поки Україна воює, небезпека для Європи невелика». Його слова можна трактувати цинічно: мовляв, Європа не зацікавлена в мирі для України. Але значно цікавіше розглянути цю заяву в руслі realpolitik: Ішінгер фактично заявив, що опір України нині є основою європейської безпеки. Ще раз: не НАТО, а Україна стала основою безпеки ЄС у 2026 році.

Ось у такий химерний спосіб і відбувається реальна євроінтеграція України. Документи ще не підписані, але на практиці ми інтегровані в Європейський Союз на дуже багатьох рівнях. І якщо ЄС хоче вижити й зміцнитися як геополітичний гравець – то мусить інтегрувати Україну. Точніше кажучи, взаємно інтегруватися з Україною.

Бо давно минув той час, коли відносини між ЄС та Україною виглядали як взаємодія вчителя й учня. За роки випробувань і війни Україна отримала неоціненний досвід стійкості, на полі бою вивчила реальні уроки виживання і в найнесприятливіший момент зробила технологічний стрибок, творчо застосувавши інновації в оборонній промисловості. Сьогодні нам також є чим ділитися з партнерами.

Про все це я міг тільки мріяти, коли 22 роки тому вийшов на свій перший політичний мітинг під час Помаранчевої революції 2004 року. Тоді мені, наївному першокурснику університету, здавалося, що вступ України до ЄС миттєво вирішить всі наші проблеми. А сам розвиток полягає в тому, щоб мовчки й безапеляційно приймати всі брюссельські норми та практики, бо ж чим ми, бідні й відсталі родичі, можемо бути корисними?

З того часу минуло два десятиліття, Революція Гідності, гібридна війна 2014 року, а потім і повномасштабне вторгнення 2022 року. Це були роки наполегливої праці і впертого руху до Європи, це був шлях, який ми сприймали як історичну й культурну дорогу додому. Ці 22 роки – це все моє свідоме життя, в якому завжди найголовнішою була поколіннева мрія зробити Україну європейською.

І ось ми впритул наблизилися до втілення цієї мрії, бо Україна сьогодні в центрі європейського життя, доля нашої країни визначає майбутнє континенту. Іронічно зауважу, що в цьому випадку українська приказка «не сміши Бога – не будуй планів» виправдала себе на всі сто відсотків. Бо ми так довго мріяли про європеїзацію України, що врешті бачимо, як настав час українізувати Європу. Українізувати – в сенсі вчити стійкості, відданості принципам і, як би це фантастично не звучало, оптимізму.

Тож четверта річниця злочинного російського вторгнення – це чудова нагода сказати, що пишаюся тим, що я українець. І додати: Європі неймовірно пощастило, що в неї є Україна.

Андрій Любка

ČETVRTA GODIŠNJICA RUSKE AGRESIJE. VRIJEME JE DA EUROPA UKRAJINIZIRA

Ukrajinci su izlazili na revolucije kako bi europeizirali svoju zemlju.

Ali sada je došlo vrijeme da se Europa ukrainizira

Andrij Ljubka

Andrij Ljubka

Prije mjesec dana stavio sam u drugi plan svoj posao književnika i volontera te se dobrovoljno pridružio redovima ukrajinske vojske. Kad sam krenuo na službu, neki od mojih poznanika oprastali su se sa mnom kao da sam već poginuo. A ja sam rezimirao na drugi način: ako želiš preživjeti, obraniti svoju obitelj, dom i zemlju, moraš biti što bolje obučen i spreman braniti se. A na našem kontinentu nema bolje škole za to od Oružanih snaga Ukrajine.

Zato, kada sam obukao vojnu odoru, kao da sam obukao zaštitni oklop i povećao svoje izgledе za preživljavanjem u odnosu na civile oko sebe. Taj me osjećaj ispunio samopouzdanjem i optimizmom.

Čitajući ovo, vjerojatno ste pomislili da sam lud, ali ja nisam iznimka. Kad bi Bog imao smisla za humor, od srca bi se nasmijao saznajući da su među svim europskim narodima našega vremena najveći optimisti upravo Ukrajinci. Prema rezultatima paneuropskog sociološkog istraživanja, koje je

krajem prošle godine provelo Europsko vijeće za međunarodne odnose (<https://ecfr.eu/publication/the-european-archipelago-building-bridges-in-a-post-western-europe/>), 41% Ukrajinaca optimistično gleda na budućnost svijeta, dok je među Talijanima takvih samo 7%, među Francuzima 8%, a među Dancima 12%.

Bilo bi logično za pretpostaviti da su Ukrajinci naivni i glupi, jer u suvremenom svijetu nema baš mnogo razloga za optimizam. No objašnjenje je zapravo dramatičnije: u četvrtoj godini sveobuhvatnog rata ljudi su toliko iscrpljeni da se čini kako gore od ovoga ne može biti. A ako gore ne može biti, znači da su pred nama bolja vremena. Uostalom, optimizam, vjera i nada možda su posljednji izvori otpornosti na koji nijedna mračna duša ne može nametnuti okrutne namete.

Među nama ima matematičkih optimista koji vjeruju da će biti bolje, jer ako loše razdoblje dugo traje, jednom mora započeti i ono dobro. Ima i analitičkih optimista koji za svoju nadu pronalaze neoborive argumente poput toga da Rusija slabi i gospodarski propada, a naši su se partneri probudili i ulagat će u obranu. Ima i fatalističkih optimista koji čekaju "crnog labuda" u obliku nekog svjetskog kataklizmičkog događaja, iznenadne smrti diktatora ili drugog nevjerojatnog čuda, poput uskrснуća Ujedinjenih naroda.

Sjećam se kako sam prije nekoliko godina proveo mjesec dana u Sloveniji, rajskoj zemlji na obalama Jadranskog mora. Svi koje sam susretao strašno su se žalili na svoju zemlju i zbog svega su se ispričavali. Tek sam kasnije doznao da se u balkanskom folkloru Slovence smatra najdepresivnijima i vječito nezadovoljnima.

Tad mi je pala na pamet šala koja s godinama više i ne zvuči toliko smiješno. Predložio sam da se u Ukrajini otvore jednomjesečni tečajevi domoljublja za građane drugih zemalja: dođite k nama, živite u našim uvjetima i više vam se neće činiti da je kod kuće baš toliko loše. U Sloveniju ćete se zasigurno vratiti kao domoljubi svoje zemlje!

I eto, tu gotovo anegdotu danas potvrđuju rezultati socioloških istraživanja: ako Europljanima treba više vjere u sebe i u sutrašnji dan, trebaju gledati prema Ukrajini. Danas naša zemlja nije samo otvorena rana, nego i izvor snage, primjer da u suvremenom, ciničnom i turbulentnom svijetu nije nužno odustati od vlastitih načela kako bi se preživjelo.

Zato 24. veljače 2026. nije samo četvrta godišnjica početka velikog ruskog ratnog zločina, nego i rječita potvrda da neandertalski zakon jačega ipak nije pobijedio. Počinje peta godina sveobuhvatne agresije, a bijesni medvjed nije uspio dosegnuti ni svoje početne ciljeve – potpune okupacije Donbasa, a kamoli uništenje cijele Ukrajine.

U mračno doba za Europu, koju je preplašila Rusija, a izdala Amerika, Ukrajina je postala svojevrstni svjetionik i primjer da se čak i u strašnoj oluji može ne skrenuti s vlastita puta i boriti se za preživljavanje. Ponovit ću jer je važno: ne boriti se

za preživljavanje po cijenu izdaje vlastita puta, nego se boriti za preživljavanje i čvrsto držati vrijednosni kompas. Ako je to pošlo za rukom Ukrajini, zašto ne bi i Europi?

U tom svjetlu ne zvuče toliko skandalozno riječi predsjedavajućeg Minhenske sigurnosne konferencije Wolfganga Ischingera, koji je u intervjuu za Tagesspiegel izjavio da je „dok god se Ukrajina bori, opasnost za Europu neznatna“. Njegove se riječi mogu tumačiti cinično: kao da Europa nije zainteresirana za mir u Ukrajini. No mnogo je zanimljivije promatrati tu izjavu u ključu realpolitik: Ischinger je zapravo rekao da je ukrajinski otpor danas temelj europske sigurnosti. Još jednom: ne NATO, nego Ukrajina je postala temelj sigurnosti EU-a 2026. godine.

Na takav neobičan način odvija se stvarna eurointegracija Ukrajine. Dokumenti još nisu potpisani, ali u praksi smo integrirani u Europsku uniju na vrlo mnogo razina. A ako EU želi preživjeti i ojačati kao geopolitički igrač, mora integrirati Ukrajinu. Točnije, mora se uzajamno integrirati s Ukrajinom.

Jer davno je prošlo vrijeme kada su odnosi između EU-a i Ukrajine nalikovali odnosu učitelja i učenika. Tijekom godina kušnji i rata, Ukrajina je stekla neprocjenjivo iskustvo opstojnosti, na bojištu naučila stvarne lekcije preživljavanja i u najnepovoljnijem trenutku ostvarila tehnološki skok, kreativno primijenivši inovacije u obrambenoj industriji. Danas i mi imamo štošta za podijeliti s partnerima.

O svemu tome mogao sam samo sanjati kada sam prije 22 godine izašao na svoj prvi politički skup tijekom Narančaste revolucije 2004. Tada mi se, naivnom bruću, činilo da će ulazak Ukrajine u EU trenutačno riješiti sve naše probleme. A da se sam razvoj svodi na to da šutke i bez pogovora prihvaćamo sve briselske norme i prakse, jer čime bismo mi, siromašni i zaostali, uopće mogli biti korisni?

Od tada su prošla dva desetljeća: Revolucija dostojanstva, hibridni rat 2014., a potom i sveobuhvatna invazija 2022. Bile su to godine upornog rada i tvrdoglavog kretanja prema Europi, put koji smo doživljavali kao povijesni i kulturni povratak kući. Te dvadeset dvije godine cijeli su moj svjetan život, u kojem je najvažniji uvijek bio generacijski san da Ukrajinu učinimo europskom.

I sada smo se sasvim približili ostvarenju tog sna, jer Ukrajina je danas u središtu europskog života, a sudbina naše zemlje određuje budućnost kontinenta. Ironično ću primijetiti da se u ovom slučaju ukrajinska izreka „ne pravi planove da ne nasmiješ Boga“ opravdala sto posto.

Jer toliko smo dugo sanjali europeizaciju Ukrajine da naposljetku vidimo kako je došlo vrijeme da se Europa ukrajinizira. Ukrajinizira u smislu da se uči otpornosti, odanosti načelima i, koliko god to nevjerojatno zvučalo, optimizmu.

Zato je četvrta godišnjica zločinačke ruske invazije izvrsna prilika da kažem kako sam ponosan što sam Ukrajinac. I da dodam: Europi se nevjerojatno posrećilo što ima Ukrajinu.

Andrij Ljubka

S ukrajinskog jezika prevela Dariya Pavlešen

PARLAMENTARNI SUMMIT INICIJATIVE TRIJU MORA

Predsjednik Hrvatskoga sabora Gordan Jandroković održao bilateralni sastanak s predsjednikom Verhovne Rade Ukrajine Ruslanom Stefančukom tijekom Parlamentarnog summita Inicijative triju mora

Tijekom Parlamentarnog summita Inicijative triju mora, predsjednik Hrvatskoga sabora Gordan Jandroković održao je bilateralni sastanak s predsjednikom Verhovne Rade Ukrajine Ruslanom Stefančukom.

Predsjednik Stefančuk izvijestio je o aktualnom stanju u Ukrajini, uključujući i najnoviji razvoj situacije na bojiš-

nici. Predsjednik Jandroković istaknuo je kako je Ukrajina ponovno pokazala iznimnu otpornost braneći svoj teritorij od intenzivnih ruskih napada, posebno imajući u vidu njihovu usmjerenost na energetska infrastrukturu, u iznimno teškim zimskim uvjetima. Predsjednik Verhovne Rade je izrazio zahvalnost na cjelokupnoj dosadašnjoj hrvatskoj bilateralnoj pomoći Ukrajini, naglasivši naročito recentne aktivnosti vezane za razminiranje te države.

Predsjednik Jandroković naveo je kako Hrvatska ostaje spremna i nadalje dijeliti svoju specifičnu ekspertizu u svim područjima u kojima je ona Ukrajini korisna. U razgovoru je obostrano izražena nada da recentna zbivanja na Bliskom istoku neće dodatno utjecati na dinamiku ukrajinskih mirovnih pregovora, iako je to trenutno slučaj. Naglašeno je kako je i ovaj Parlamentarni summit Inicijative triju mora prigoda za snažan politički signal potpore Ukrajini na njezinom putu ka pravednom i održivom miru. Potporom Ukrajini štitimo temeljne europske vrijednosti i ključna načela međunarodnog prava, završno je istaknuo predsjednik Jandroković.

HRVATSKI SABOR, 25.03.2026.

PLENKOVIĆ NAKON SUSRETA SA STEFANČUKOM: ZAGREB SNAŽNO STOJI UZ UKRAJINU

Stefančuk je sudjelovao na parlamentarnom samitu Inicijative triju mora koji je u održan u glavnom gradu Hrvatske

Hrvatska snažno stoji uz Ukrajinu i nastavlja pružati pomoć i ekspertizu u razminiranju, rekao je premijer Andrej Plenković nakon susreta s predsjednikom ukrajinskog parlamenta Ruslanom Stefančukom u Zagrebu. „Hrvatska snažno stoji uz Ukrajinu i nastavlja pružati političku, diplomatsku, vojnu i humanitarnu pomoć, kao i ekspertizu tvrtki u procesu razminiranja“.

Stefančuk je sudjelovao na parlamentarnom samitu Inicijative triju mora koji je održan u glavnom gradu Hrvatske.

Inicijativa je započela 2015. kao hrvatsko-poljski projekt, a danas okuplja trinaest članica Europske unije smještene između triju mora i strateške partnere - Europsku komisiju, Sjedinjene Države, Njemačku, Tursku, Španjolsku i Japan.

Plenković je kazao da je s ukrajinskim gostom razgovarao i o „ulaganjima u energetska sigurnost Europe, kao i o daljnjim aktivnostima usmjerenima na postizanje mira na pravednim i održivim osnovama, uz poštivanje ukrajinske suverenosti i teritorijalne cjelovitosti.“

„Hrvatska se pritom profilira kao siguran i pouzdan energetski pravac za srednju i istočnu Europu, doprinoseći diversifikaciji opskrbe i jačanju energetske otpornosti regije“, dodao je.

Stefančuk je ranije na sastanku s predsjednikom Sabora Gordanom Jandrokovićem naglasio da je zahvalan na cjelokupnoj dosadašnjoj hrvatskoj bilateralnoj pomoći Ukrajini, naglasivši naročito recentne aktivnosti vezane za razminiranje te države.

HINA, 25. ožujka 2026.

КИЇВСЬКИЙ ТЕАТР ТІНЕЙ «TEULIS» ЗДИВУВАВ ЗАГРЕБ

На початку лютого до загребського KINO SC завітала українська «Попелюшка» — шоу оптичних ілюзій у виконанні українського театру тіней «Teulis». Нічого подібного глядачі ще не бачили!

Цей унікальний театр тіней був заснований у Києві п'ятнадцять років тому. Його історія розпочалася із замовлення виступу для корпоративного заходу...

Згодом з'явилася окрема постановка, а пізніше виникла ідея створити професійний театр. Його головні герої — не ляльки-маріонетки, а пластичні тіні людей.

Це візуальне мистецтво зародилося в Азії понад 1700 років тому. У середині 1980-х з'явилася нова інтерпре-

тація цього давнього жанру, а з 2010 року він отримав нове дихання: театри тіней почали активно з'являтися в багатьох країнах світу.

Сьогодні найвідомішим українським театром тіней є «Teulis». За час свого існування колектив став фіналістом популярних талант-шоу в Чехії, Словаччині, Туреччині та Італії. Нині театр активно гастролює Європою, а в Хорватії, крім Загреба, виступив також в Опатії, Пулі та Сіску.

Оптичні ілюзії театру «Teulis» справді заворожують і дітей, і дорослих. Надзвичайно цікава сучасна постановка номерів, креативна пантоміма, захопливий нестандартний світловий і музичний супровід створюють унікальну атмосферу.

Цікаво, що з 2016 року театр співпрацює з відомим композитором Юрієм Шепетом, який разом із Костянтином Меладзе створив велику кількість хітів, зокрема мюзикл «Сорочинський ярмарок».

Окрім історії Попелюшки, глядачі побачили фірмові номери «Співаючий страус», «Джаз», «Аліса в країні див»... Емоційно — аж до тремтіння!

Українська громада міста Загреба висловила готовність і надалі сприяти організації гастролей, зокрема вже плануються виступи у 2027 році.

Ксенія Мелешко

KYIVSKO KAZALIŠTE SJENA „TEULIS“ ODUŠEVILO ZAGREB

Розпочатком велjaче у загребaчкo KINO SC стигла je укpaїнська „Pepeljuga” — predstava optičkih iluzija u izvedbi ukrajinskog kazališta sjena „Teulis”. Publika još nije vidjela ništa slično!

Ovo jedinstveno kazalište sjena osnovano je u Kyjivu prije petnaest godina. Njegova je priča započela narudžbom nastupa na jednom korporativnom događanju... Ubrzo se pojavila zasebna predstava, a potom i ideja o stvaranju profesionalnog kazališta. Njegovi glavni junaci nisu lutke-marijone, već plastične sjene ljudi.

Ova vizualna umjetnost nastala je u Aziji prije više od 1700 godina. Sredinom 1980-ih pojavila se nova interpretacija ovog starog žanra, a od 2010. godine dobio je novi zamah:

kazališta sjena počela su se pojavljivati u mnogim zemljama svijeta.

Danas je „Teulis” najpoznatije ukrajinsko kazalište sjena. Tijekom svog postojanja ansambl je bio finalist popularnih talent-showova u Češkoj, Slovačkoj, Turskoj i Italiji. Danas kazalište intenzivno gostuje diljem Europe, a u Hrvatskoj je, osim Zagreba, nastupilo i u Opatiji, Puli i Sisku.

Optičke iluzije kazališta „Teulis” doista očaravaju i djecu i odrasle. Izuzetno zanimljiva, suvremena režija točaka, kreativna pantomima te dojmjljiva, nekonvencionalna svjetlosna i glazbena pratnja stvaraju jedinstvenu atmosferu.

Zanimljivo je da kazalište od 2016. godine surađuje s poznatim skladateljem Jurijem Šepetom, koji je zajedno s Konstantinom Meladze napisao velik broj hitova, uključujući i mjuzikl „Soročynski sajam”.

Osim priče o Pepeljugi, publika je imala priliku vidjeti i prepoznatljive točke poput „Rasplesanog noja”, „Jazza” i „Alise u zemlji čudesa”... Emotivno — do srži!

Ukrajinska zajednica Grada Zagreba izrazila je spremnost nastaviti pružati podršku, osobito u organizaciji budućih gostovanja, uključujući i planirane nastupe 2027. godine.

S ukrajinskog jezika prevela Oksana Martinjuk

MALA ZIMSKA ŠKOLA UKRAJINSKOG JEZIKA I KULTURE U ZAGREBU

U prostorima Ukrajinske zajednice Grada Zagreba u Tomićevoj 2, od 8. do 10. siječnja 2026. godine održan je prvi dio Male zimske škole ukrajinskog jezika i kulture koja se odvijala uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih RH. Program je okupio oko 20 polaznika u dobi 12–15 godina, a kroz tri ispunjena dana učenja i druženja pokazao koliko su jezik, kultura i zajedništvo važni u očuvanju identiteta ukrajinske zajednice u Hrvatskoj.

Cilj škole bio je očuvati i promicati kulturni identitet kroz obrazovno-kulturne aktivnosti, razvijati jezične i kreativne kompetencije te međusobno povezati djecu i mlade u poticajnom okruženju. Rad se temeljio na interaktivnoj i participativnoj nastavi, kreativnim i praktičnim radionicama te multimedijском pristupu koji je uključivao glazbu, video i vizualne materijale, uz naglasak na suradničko učenje, timski duh i razvoj socijalnih vještina.

Svaki je dan započinjao organiziranom nastavom i pozdravom predsjednice Ukrajinske zajednice grada Zagreba Marije Meleško.

Glavnom temom škole bila je nastava iz povijesti i kulture Ukrajine (predavač – Kateryna Shymkevych) u kojoj su se obrađivale važne povijesne osobe i događaji od vremena vladavine kneževa sve do suvremenih povijesnih zbivanja, tradicijski običaji te nacionalni i narodni simboli, čime se jačala svijest o kulturnom nasljeđu i pripadnosti. Pogotovo je zanimljivo bilo slušati o povezivanju ukrajinskih simbola i uspješnih i vrijednih ukrajinskih poduzetnika i mecena koji su pomagali razvoju kulture. Kroz razgovor, primjere i vizualne materijale polaznici su bolje upoznali kulturno nasljeđe, ali i osvijestili kako se identitet čuva i gradi – znanjem, ponosom i povezanošću.

Slijedila je nastava ukrajinskog jezika i književnosti (predavač – Dariya Pavlešen). Polaznici su čitali kratke tekstove,

razgovarali o pročitanome, vježbali usmeno izražavanje, bogatili rječnik i učvršćivali gramatičke strukture, a bilo je vremena i za kviz znanja i lutriju. Poseban naglasak stavljen je na to da se djeca ohrabre govoriti ukrajinski, postavljati pitanja i dijeliti vlastita iskustva – upravo onako kako jezik živi u svakodnevici.

Posebno su bile zapažene glazbene radionice Snizhane Koverhe, na kojima su polaznici učili tradicionalne i suvremene ukrajinske pjesme uz korištenje glazbenih instrumenata za samostalno stvaranje ritma, pretvarajući učionicu u prostor radosti i zajedničkog glasa. Velik interes izazvale su i filmske radionice, tijekom kojih su se prikazivali odabrani ukrajinski igrani i animirani filmovi, a nakon projekcija vodile su se kratke rasprave o porukama filmova i kulturološkim elementima, čime su se razvijali medijska pismenost i sposobnost izražavanja vlastitog stava.

U programu su se posebno istaknule umjetničke radionice rukotvorina (kreativne voditeljice – Oksana Zhuravel i Liudmyla Voloshyna): izrada narukvice približila je djeci ukrajinske običaje kroz praktičan rad. Dodatnu simboliku donijelo je i paljenje diduha u parku, nakon čega je uslijedila umjetnička radionica vytynanke (motiv “drva života” i nacionalnih simbola), koja je spajala kreativnost, strpljenje i tradiciju.

Treći dan donio je i zanimljivi susret s posebnim gostom – iskusnim organizatorom evenata Oleksandrom Rogovskim koji je usmjeravao djecu kako organizirati događaj – kako ga isplanirati, podijeliti uloge i raditi u timu. Rad na konkretnom primjeru organizacije vlastitog rođendana izazvao je zanimljivu raspravu, te je bio zamišljen kako bi potaknuo na samostalnost i osvješćivanje zadatka.

Program je bio obogaćen i zabavnim sadržajima, a svaki se dan završavao kratkom refleksijom i druženjem uz film i osjećaj da su djeca dio šire zajednice koja ih vidi i podržava.

Mala zimska škola potvrdila je očekivane rezultate: mali, ali toliko važan napredak u znanju jezika, jačanje svijesti o kulturi i pripadnosti, razvoj komunikacijskih i socijalnih vještina te – možda najvažnije – povezanost djece. U vremenu kada su bliskost i identitet dragocjeni, ova je škola pokazala da se zajednica gradi – riječima, pjesmom, filmom, rukama u stvaranju i srcem u druženju.

Pripremamo se za druženje tijekom proljetnih praznika gdje ćemo otvoriti vrata Ukrajinskog doma za grupu djece od 8 do 12 godina, a prije toga za učenike starije skupine Male zimske škole uz pomoć O. Rogovskog osigurali smo ulaz na koncert Kalush Orchestra u Zagrebu u Tvornici kulture 1. ožujka 2026.

Darija Pavlešen

СВЯТКОВИЙ ЗАХІД В ОСІЄКУ ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

В Українському культурно-просвітньому товаристві імені Лесі Українки м. Осієк відбулася урочиста подія з нагоди 155-ї річниці від дня народження видатної української письменниці, поетеси та перекладачки, чие ім'я з гордістю носить це товариство. Святкування, що пройшло 28 лютого 2026 року за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія, об'єднало членів товариства та шанувальників української культури навколо постаті, яка стала символом незламності, сили духу та відданості своїй Батьківщині, незважаючи на багато років життя за її межами.

Зі щирим і проникливим словом до присутніх звернулася голова товариства проф. Оксана Мартинюк. У своєму виступі вона наголосила на винятковій ролі Лесі Українки не лише в історії української літератури, а й у формуванні сучасної національної свідомості українців. Вона підкреслила, що слова поетеси й сьогодні звучать актуально, надихаючи українців у різних куточках світу залишатися вірними своїм цінностям і корінням. Недарма Леся Українка писала «Ні, я жива, я буду вічно жити, я в серці маю те, що не вмирає!» – і ці слова стали справжнім символом її безсмертної творчості.

Цьогорічна 155-та річниця від дня народження Лесі Українки стала особливою нагодою замислитися над масштабом її постаті. Її творчість, сповнена глибокого філософського змісту, боротьби та віри, виходить далеко

за межі часу й простору. Вона єднає покоління, надихає на боротьбу та вчить не втрачати надії навіть у найскладніші моменти. Знамениті рядки «Contra spem spero!» – «Без надії сподіваюсь!» – сьогодні звучать як дороговказ для кожного, хто прагне зберегти силу духу.

Леся Українка була не лише талановитою письменницею, а й символом незламності. Попри важку хворобу, вона зуміла створити твори, які стали класикою світової літератури. Її життєвий шлях є прикладом мужності, внутрішньої сили та безмежної любові до України. Саме тому вшанування її пам'яті має особливе значення як в Україні, так і за її межами.

Під час заходу наймолодші члени товариства з великою повагою та гордістю декламували поезії Лесі Українки. Її слова звучали щиро й натхненно, знаходячи відгук у серцях усіх присутніх. Кожен виступ ставав своєрідним містком між минулим і сьогоденням, нагадуючи про силу українського слова та його здатність об'єднувати людей.

Особливу увагу привернула змістовна презентація про життя і творчість Лесі Українки, яку підготував учитель української мови і літератури Давор Лагудза. Його виступ відкрив нові грані постаті поетеси, а також підкреслив важливість її спадщини для міжнародної спільноти. Важливим внеском у розвиток міжкультурного діалогу став переклад хорватською мовою одного з найвідоміших творів Лесі Українки – «Contra spem spero».

Цей переклад став символом єднання культур та взаємного збагачення народів.

Учасники святкового заходу також мали змогу переглянути фільм, присвячений життю й творчості Лесі Українки. Стрічка глибоко розкрила образ поетеси як людини надзвичайної сили духу, яка, незважаючи на всі труднощі, зберігала віру, гідність і любов до своєї країни. Перегляд фільму став емоційним завершенням культурної частини програми.

На завершення урочистостей найактивніших членів товариства було відзначено Подяками за вагомий внесок

у збереження, розвиток і гідну презентацію української культури за межами України. Це стало важливим визнанням їхньої праці та стимулом до подальшої діяльності.

Захід в Осієку вкотре довів, що українська культура живе й розвивається далеко за межами України. Постать Лесі Українки об'єднує людей, надихає їх і нагадує про силу слова, яке здатне змінювати світ. Її творчість і сьогодні залишається джерелом натхнення, а її ідеї – дороговказом для майбутніх поколінь.

Давор Лагудза

ТОЛОКА НА МЕДВЕДНИЦІ

Українська громада міста Загреба вперше долучилася до толоки на західній стороні Медведниці, щоб очистити Zelenu magistralu - так називається дорога на загребській горі, яка є улюбленим традиційним місцем відпочинку мешканців міста. На жаль, тут накопичилося чимало сміття, особливо вздовж узбіччя.

Для багатьох українців Хорватія та Загреб стали другим домом, а хорватські друзі — родиною. Тому Українська

громада міста Загреба 14 березня 2026 року приєдналася до традиційної великої весняної акції прибирання, організованої державною установою «Парк природи Медведниця» у співпраці з компанією «Хорватські ліси».

Разом із представниками різних громадських об'єднань та організацій українці відзначили Всесвітній день лісів (21 березня) і Всесвітній день води (22 березня). Організатори переконані, що ця ініціатива сприяла

підвищенню екологічної свідомості наших співгромадян, стала нагодою обговорити важливість збереження природи з дітьми, а також привернула увагу до значення участі в місцевих ініціативах і заходах, що сприяє формуванню позитивного іміджу в суспільстві.

Толока вкотре продемонструвала, що цей старовинний український звичай залишається ефективним і сьогодні. Раніше її організовували в селах для виконання термінових робіт, які важко здійснити невеликою кількістю людей: будівництва, вирубки лісу, спільного випасання худоби чи збирання врожаю. А нині - і для очищення природного середовища. На Медведниці зібралося багато людей, яким небайдужі питання екології та чистоти. Це був яскравий день, присвячений не лише спільній праці, а й живому спілкуванню, обміну досвідом і зміцненню соціальних зв'язків.

Загалом було зібрано 13 тон відходів. В цій акції взяли участь такі організації: Grad Zagreb, Općina Gornja

Stubica, Zagrebački Holding d.o.o. - Podružnica Čistoća, Eko-flor Plus d.o.o., Hrvatske šume d.o.o. - Uprava šuma podružnica Zagreb, Šumarija Zagreb i RJ. Hortikultura, Hrvatsko šumarsko društvo - ogranak Zagreb, Lovačko društvo Ponikve, Lovačko društvo Orao Gornja Stubica, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga, DVD Gornja Stubica, Šumarija Donja Stubica, Planinarsko društvo Stubičan Donja Stubica,

Mjesni odbor Sveti Matej, Hrvatski planinarski savez, Planinarski savez Zagreba, Hrvatsko planinarsko društvo Gorščica, Ukrajinska zajednica Grada Zagreba, Aikido društvo Zagreb, DM Drogerie Markt d.o.o., Planinarsko društvo Planinorci Čisteći medvjedići, Planinarsko društvo Gea, Planinarsko društvo Velebit, Hrvatsko planinarsko društvo Pliva, Planinarsko društvo Dubovac - Sekcija čuvara planinske prirode, Planinarsko društvo Grafičar, Planinarsko društvo Sveučilišta Velebit.

Ксенія Мелешко

У ОСІЄКУ ВІДЗНАЧИЛИ МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

*Мова — це доля нашого народу,
і вона залежить від того, як ревно ми всі плекатимемо її.*

Олесь Гончар

Міжнародний день рідної мови, який щороку відзначають 21 лютого, є важливим нагадуванням про цінність мовного різноманіття та необхідність збереження кожної мови як унікального носія культури, історії й світогляду народу. Запроваджений ЮНЕСКО, цей день покликаний привернути увагу до мов, яким загрожує зникнення, а також підкреслити роль рідної мови у формуванні національної ідентичності. Адже саме мова є тим духовним фундаментом, що об'єднує покоління, зберігає традиції та передає невичерпне багатство культурної спадщини людства.

У Осієку 28 лютого 2026 року члени Українського культурно-просвітнього товариства імені Лесі Українки (м. Осієк) урочисто відзначили Міжнародний день рідної мови — свято, що стало особливою подією для україн-

ської громади міста, адже дало змогу зібратися разом, щоб укотре підтвердити свою відданість рідній мові та культурній спадщині.

Захід відбувся за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія, що свідчить про належну увагу до питань збереження мовної та культурної самобутності національних меншин у Республіці Хорватія.

На самому початку зі щирим і натхненним словом до присутніх звернулася голова товариства, проф. Оксана Мартинюк, яка підкреслила, що рідна мова є не тільки засобом спілкування, а й символом єдності нації, її духовним оберегом і джерелом сили. У своєму виступі вона наголосила, що саме через мову передається історичний досвід народу, його світогляд і цінності. Її слова глибоко відгукнулися в серцях присутніх, адже кожен відчуває нерозривний зв'язок із рідним словом. Недавні кажуть, що мова — це душа народу, адже саме вона найповніше відображає його сутність.

Особливою частиною свята став творчий гурток, проведений під керівництвом очільниці секції рукоділля «Гердан», проф. Тетяни Ласик Жагар. Учасники долучилися до змістовної та творчої роботи, яка об'єднала їх у спільному прагненні плекати українські традиції. За допомогою різноманітних технік малювання діти, молодь і дорослі на папері відтворили красу українського слова у вигляді елементів української вишивки, народних і рослинних символів. Рукоділля, як важливий елемент народної культури, стало своєрідним містком між поколіннями, допомагаючи передавати знання та вміння і відчувати красу рідного мистецтва.

Неабијак зворушення викликала літературна частина заходу. Наймолодші члени товариства виразно декламували вірші про українську мову, а також твори українських письменників — як класиків, так і сучасників. У кожному виступі відчувалася їхня щира любов до рідного слова, його мелодійність і глибина. Присутні вкотре переконалися, що українська мова є джерелом натхнення і сили, здатна об'єднувати людей і надихати їх на творчість. Як зазначав видатний український мислитель Тарас Шевченко: «І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь», — ці слова й сьогодні залишаються актуальними для кожного, хто прагне зберегти свою ідентичність.

Святування Міжнародного дня рідної мови в Осієку стало яскравим свідченням єдності української громади міста, її відданості рідному слову та глибокої поваги до культурної спадщини. Атмосфера заходу була сповнена теплом, щирістю та натхненням, що залишили в серцях учасників незабутні враження.

Такі події мають надзвичайно важливе значення, адже сприяють збереженню й розвитку мови та культури, формують національну свідомість і передають цінності майбутнім поколінням. Мова — це не просто засіб спілкування, а живий організм, що поєднує минуле, сучасність і майбутнє. Поки живе мова — живе народ, і поки є люди, які бережуть її словом, доти існуватиме народ.

У тяжкі роки російської агресії проти України мільйони українців були змушені залишити рідні домівки та вирушити в невідомість — за кордон. Розлука з Батьківщиною стала болючим випробуванням, але навіть далеко від дому українці не втрачають найголовнішого — своєї

ідентичності. Для тих, кого війна розкидала по світу, збереження рідної мови, культури та живого зв'язку з Україною стало справою честі й внутрішньої сили. Саме тому так важливо, щоб батьки не просто пам'ятали про свої корені, а свідомо передавали цю пам'ять дітям. Залучення дітей до життя української громади, участь у діяльності українських товариств, організацій і церкви — це не формальність, а жива нитка, що єднає покоління. Це шлях до того, щоб діти й молодь відчували: вони — українці, незалежно від того, де живуть.

Та найпотужнішим осередком збереження мови залишається родина! Саме вдома народжується любов до рідного слова, формується світогляд і закладається майбутнє нації. Сімейна мовна політика — це не просто вибір, це відповідальність батьків перед своїми дітьми. Недаремно кажуть: не той українець, у кого предки українці, а той, у кого діти українці.

Давор Лагудза

ZBIRKA POEZIJE „UKRAJINA“ IVICE JURJEVIĆA PREDSTAVLJENA VUKOVARSKOJ PUBLICI

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ivan Franko“ Vukovar u Ukrajinskom domu 25. ožujka 2026. godine organiziralo je za vukovarsku publiku predstavljanje zbirke pjesama „Ukrajina“, autora Ivice Jurjevića.

Ivica Jurjević hrvatski je pjesnik, profesor teologije i humanist, rodom iz Kruševa. Njegov rodni kraj - mjesto tišine, kamena i molitve utjecao je tako da se već u djetinjstvu oblikovala njegova duboka osjetljivost za riječ i duhovna dimenzija života. Dok su druga djeca jurila za igrom, on je slušao priče starijih, promatrao ljude i događaje, ulazio u prazne crkve i učio slušati tišinu, molitvu i riječ. Iz tog iskustva izrasla je njegova poezija - mirna, duboka ali snažna.

35 pjesama iz zbirke „Ukrajina“ napisanih na hrvatskom, ukrajinskom i slovenskom jeziku prožete su motivima rata, boli, nade i ljudske snage. Autor Ivica Jurjević kroz stihove prenosi ne samo osobni doživljaj Ukrajine, već i širu poruku

univerzalne humanosti i duhovne bliskosti među narodima. Posebno je snažna poveznica koju autor gradi između hrvatskog i ukrajinskog iskustva i prepoznavanju povijesne paralele. Kao narod koji je i sam prošao rat, Hrvatska u njegovoj poeziji prepoznaje Ukrajinu. Poezija tako postaje most između hrvatskog i ukrajinskog naroda, ali i svakog čovjeka koji suosjeća.

Ivica Jurjević ovom knjigom pokazuje da pjesnik ne stoji po strani povijesti. Njegova poezija u vremenima nasilja ima posebnu odgovornost, čuva istinu kada joj prijeti zaborav i daje glas onima koji ga nemaju. Stoga, ova zbirka nas sve može podsjetiti na to da sloboda ima cijenu, ali gubitak slobode ima još veću. Iz samo dvije pjesme koje su predstavljene publici („Ukrajina“ i „Ševčenko“) moglo se zaključiti kako autor Ukrajinu ne opisuje izvana, nego iznutra, s ljubavlju i poštovanjem. Ova knjiga je molitva, svjedočanstvo i most. Ona nije samo knjiga o ratu, nego knjiga protiv rata. Nije samo knjiga o patnji, nego knjiga o ljubavi, a ljubav ima snagu povezivati narode i nadživjeti nasilje.

Predsjednik UKPD „Ivan Franko“ Vukovar Stefan Bojko uvodno se obratio posjetiteljima, autoru poželio dobrodošlicu i zahvalnost za ovakav poetski dar ukrajinskom narodu, te svima toplo preporučio knjigu. Interaktivnu prezentaciju s autorom moderirala je tajnica UKPD „Ivan Franko“ Marija Semenjuk Simeunović. Uz nju je stihove iz zbirke na ukrajinskom i hrvatskom jeziku predstavila i Anita Pezero-vić. Program su svojim nastupom uveličale članice vokalnog ansambla Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ivan Franko“ pod ravnanjem dipl. dirigentice Olhe Sadovnyk. Akapela su izvele ukrajinske narodne pjesme kakve udruga

godinama njeguje i čuva na ovim prostorima, a izabrale su dvije pjesme u kojima su ljudske tragedije, patnje i emocije uspoređene s biljnim i životinjskim svijetom Ukrajine i njihovim procesima te su se tako izvrsno stopile s predmetnom tematikom poezije Ivice Jurjevića, kojemu je Ukrajina živo biće, zemlja zlatnih, žitnih polja, molitve i boli, ali i neumoljive tuge.

Nakon promocije, posjetitelji su imali priliku uživati u posnim slanim i slatkim delicijama ukrajinske narodne kuhinje koje su pripremile članice sekcije "Ukrajinski narodni običaji i rukotvorine".

Pokrovitelji programa su Savjet za nacionalne manjine RH i predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Grada Vukovara Ivan Šarek.

Marija Semenjuk Simeunović

КУЛЬТУРНІ КОДИ УКРАЇНИ

Ми відчуваємо себе частиною етносу не лише завдяки мові. Ми впізнаємо та зчитуємо коди, закладені в нашу культуру протягом століть. Звідки походять ці коди ідентичності, як вони формуються і який відгомін мають у сучасному мистецтві?

12 березня 2026 року в Українському домі в Загребі відбулася друга лекція докторки мистецтвознавства Катерини Гамалії, присвячена знакам та символам української культури, які передаються з покоління в покоління та несуть генетичну пам'ять народу. Розуміння кодів культури - це, звичайно, питання не однієї лекції, але цей захід став початком роздумів над цим важливим явищем.

Особливо символічно, що нова лекція мистецтвознавці під назвою «Обпалена палітра: культурні коди регіонів України» прозвучала саме в Українському домі в Загребі. Вона стала значною підтримкою ідентичності - як для українців, які вимушено опинилися за межами своєї країни, так і для представників діаспори.

«Сьогодні в світі мистецтво номер один - це дизайн. І в скульптурі, і в сценографії, і в будь-якому іншому мисте-

цтві присутній дизайн, він всепроникний, — розповіла Катерина Гамалія. - А звідки з'явився дизайн на початку XX століття? Це декоративно-ужиткове мистецтво: предмети побуту, народні інтер'єри, рушники, килими - все це і є дизайн. В його основі закладені символи та знаки, які ми зчитуємо інтуїтивно, бо це наші глибинні знання». Цікаво, що багато кодів, які виникли в різні часи у різних народів, подібні між собою. Наприклад, знак «інь та ян» зустрічається у багатьох культурах. А звідки взагалі з'являються знаки? З природи: з обігу сонця, водовертів, природних циклів. Споглядання природних явищ призводить до подібних образів у різних культурах: коло - це небо, квадрат - земля, посічений прямокутник - клаптики полів. На рушниках квітучі пагони символізують древо життя, птахи поруч - душі.

Нині Катерина Гамалія живе в Спліті, активно займається викладацькою та науковою діяльністю, досліджує знаки Хорватії. Вона відзначила два незвичайні музеї, які справили на неї сильне враження: Крапинський музей неандертальців та Музей вучедольської культури біля Вуковару, початок якої відраховують з III тисячоліття до н.е. «Ці сучасні археологічні музеї Хорватії - шедеври, дуже раджу їх відвідати, - зазначила Катерина Гамалія. - До речі, трипільська культура, відкрита на території України, старша за вучедольську, її початок датують VI тисячоліттям до н.е. Біля Умані є найбільший у Східній Європі заповідник, присвячений одній археологічній культурі - Державний історико-культурний заповідник «Трипільська культура». А під Мелітополем знаходиться Кам'яна могила, де збереглися кілька тисяч унікальних наскельних петрогліфів, найдавніші з яких датовані 24-7 тисячоліттям до н.е. І це ще задовго до шумерів... На

жаль, ми не знаємо, що зараз відбувається на території Кам'яної могили, бо там - російська окупація».

В приміщенні Українського дому в Загребі також була представлена виставка постерів молодих дизайнерів двох київських вишів: Київського національного університету культури та мистецтв та Київського університету культури, об'єднана назвою «Під загрозою». Ця колекція плакатів зосередила увагу на ризику втрати іден-

тичності української нації. Збірка з 14 постерів, створена в рамках дослідницького проекту Наталії Удріс-Бордак, вражала контрастом непересічної краси творів народного мистецтва та критичного стану, в якому опинилися об'єкти культурної спадщини українських регіонів із початком повномасштабної війни.

Ксенія Мелешко

U VUKOVARU ODRŽANA RADIONICA IZRADE TRADICIONALNIH UKRAJINSKIH PISANICA

Українсько культурно-просвітне друштво "Іван Франко" Вуковар organiziralo je radionicu izrade tradicionalnih ukrajinskih pisanica kako bi se prenosila na mlađe generacije, bez obzira što su godinama i kilometrima udaljeni od prado-
movine Ukrajine. Radionica se održala u Ukrajinskom domu u Vukovaru 24. ožujka 2026.godine.

Sudionici su uglavnom bila djeca i mladež koja su vrlo vješto i ove godine iskazala svoju kreativnost i doprinijela

stvaranju višegodišnjih kolekcija pisanica koje danas krase vitrine Ukrajinskog doma u Vukovaru. Učiteljica ukrajinskog jezika i kulture Tatjana Lasek Žagar sudionicima je svojim bogatim iskustvom, vrlo predano pokazala tehnike oslikavanja pisanica voskom. Olena Hutsenko, voditeljica sekcije „Ukrajinski narodni običaji i rukotvorine“ demonstrirala je izradu suvremenih uskrasnih pisanica od vune, ali i bojanje drvenih ukrasa u obliku jaja, cvijeća i uskrasnih zečića kojima polaznici mogu ukrasiti uskrasne košare, blagovaon-ske stolove i domove tijekom predstojećih uskrasnih blagdana. Neki polaznici ovakvih radionica iz godine u godinu razvili su svoje vještine, te vrlo spretno i kreativno vizualiziraju motiv i nanose ga voskom na ispuhano jaje, spretno kombiniraju boje, što na kraju rezultira prekrasnim pisanicama vedrih boja i inspirativnih motiva. Ukrajinska kultura u svakom svom segmentu je bogata i uključuje toliko toga zanimljivog što se može neumorno istraživati, proučavati i njegovati.

Marija Semenjuk Simeunović

ВЕЛИКОДНІ ТРАДИЦІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Великдень — одне з найсвітліших і найшанованіших свят, до якого українці здавна готуються з особливою любов'ю та трепетом. Це свято багате на звичаї та традиції, що становлять важливу складову української етнопедагогіки й духовної спадщини народу.

Вагоме завдання батьків і педагогів - виховувати підрастаюче покоління в дусі поваги до національних духовних і культурних цінностей, зокрема до традицій, які впродовж століть зберігалися та передавалися з покоління в покоління. Саме давні звичаї сприяють відродженню національної ідентичності, формують духовність і не дозволяють забути історію свого народу. Недарма в народі кажуть: «Дитя - як тісто: як його замісиш, таким воно й буде». Адже правильне виховання

дітей - це запорука майбутнього нації. Молодший шкільний вік є особливо сприятливим періодом для формування базових моральних і ціннісних орієнтирів, адже саме в цей час діти відкриті до нових знань і з радістю долучаються до різноманітних видів діяльності. Тому надзвичайно важливо змалку формувати у дітей розуміння та шанобливе ставлення до національних традицій.

З цією метою у школі «Антун Матія Релькович» Бебріна було проведено цикл виховних уроків, присвячених збереженню великодніх традицій та пошануванню народних і духовних свят. Під час занять учні ознайомилися з багатством українських великодніх звичаїв, дізналися про символіку свят, значення кольорів писанок, а також поділилися родинними традиціями - розповіли, що кладуть до великоднього кошика їхні рідні, як випікають паски та розписують писанки.

Особливий інтерес у дітей викликала практична частина занять - традиційний розпис писанок воском. Учні переконалися, що створити власну писанку під силу кожному: для цього не обов'язково бути професійним художником, достатньо натхнення, творчості, бажання й гарного настрою. У дитячих руках народжувалися справжні маленькі шедеври — яскраві, неповторні, сповнені тепла й любові писанки.

Під час творчого процесу діти не лише опановували народне мистецтво, а й зміцнювали дружні стосунки, відчували глибокий зв'язок зі своїм корінням, історією та культурною спадщиною. Такі заняття сприяють формуванню почуття єдності, розвитку духовності та утвердженню моральних цінностей у молодого покоління.

Оксана Мартинюк

GRKOKATOLIČKA LITURGIJA I MOLEBEN SV. ŠARBELU U SLAVONSKOM BRODU

Utorak, 24. veljače 2026. godine, u rimokatoličkoj župi Duha Svetoga u Slavonkom Brodu slavljen je sveta liturgija Sv. Ivana Zlatoustog, prema istočnom obredu, koju je predvodio vlč. Aleksandar Hmilj, grkokatolički župnik župe Uzvišenja Sv. Križa u Slavonkom Brodu u koncelecijaciji oca Roberta Čabraje i domaćeg župnika Krešimira Čuture. Pjevanje je predvodio Franjo Ančurovski a u pojedinim dijelovima liturgije pjevao je i crkveni zbor domaćina. U crkvi se okupio veliki broj vjernika, što domaćih župljana tako i grkokatoličkih vjernika iz Slavonskog Broda, okolnih sela a poneki su doputovali i iz Đakova, Zagreba i drugih gradova u Republici Hrvatskoj. Ova je bio jedinstven svečani bogoštovni čin u zajedništvu svećenika i vjernika zapadnog i istočnog obreda Katoličke Crkve. Ministranti kao i svi rimokatolički vjernici koji možda nisu imali nikada prilike sudjelovati su tako mogli vidjeti ljepotu istočne liturgije.

U svojoj homiliji o. Aleksandar, koji je predvodio svetu liturgiju, govorio je o sv. Šarbelu i o korizmi. Na neki način, rekao je otac Aleksandar, ovaj je svetac korizmu praktički živio cijelog svog života isposnički, u pustinji. Na taj je način uspio biti blizak Bogu. Odbacio je sva zadovoljstva i sve ono što bi mu moglo biti zapreka za rast u svetosti. Svima je bio poznat kao izrazito blag i smiren čovjek. Još za života je bio

na glasu svetosti, a već nakon njegove smrti su se počela događati čudesa i ozdravljenja. Otac Aleksandar je na kraju zaključio i pozvao vjernike da se naročito u korizmi ugledaju na svetog Šarbela.

Sвета причест se odvijala pod obje prilike, na način da su vjernici mogli pristupiti svetoj pričesti kod dva svećenika koji su pričesćivali pod prilikom kruha i kod predvođitelja liturgije oca Aleksandra koji je dijelio pričest pod objema prilikama.

Причест под objema prilikama (posvećeni kruh i vino) u Katoličkoj Crkvi dobiva se na nekoliko načina, ovisno o liturgijskim odredbama i lokalnim običajima. Najčešće, kod grkokatolika pričesnik prilazi svećeniku koji drži pliticu i kalež. Svećenik žličicom uzme komadić posvećenog kruha, umočeno u posvećeno vino i stavlja pričesniku izravno na jezik. Kod ovog načina pričest se ne prima na ruku. To je ukratko pojašnjenje primanja svete pričesti iako je važno imati svijest da je sveta pričest i pod jednom i pod drugom prilikom jednakovna i da je susret s cjelovitim Kristom.

Na svršetku liturgije održan je Moleben sv. Šarbela pred njegovim moćima i ikonom sa njegovim likom koji je predvodio otac Robert Čabraja a po završetku su svi hodočasnici primili pomazanje posvećenim uljem sv. Šarbela.

Nikola Zastržni

UKRAJINSKI NARODNI PLES HOPAK – NACIONALNI SIMBOL UKRAJINE

29. travnja obilježava se Međunarodni dan plesa

Hopak je jedan od najstarijih ukrajinskih narodnih plesova koji je s vremenom prerastao u snažan nacionalni simbol. Potječe iz kozačkog razdoblja, a i danas uživa veliku popularnost. Ovaj ples utjelovljuje kozački duh – snagu, spretnost, hrabrost i nepokolebljivost – te odražava širinu ukrajinske duše. Već dugo predstavlja jedno od najprepoznatljivijih obilježja ukrajinske kulture i njezin zaštitni znak u svijetu.

Zahvaljujući akrobatskim elementima i zahtjevnim skokovima izvedenima u brzom ritmu, Hopak je iznimno atraktivan za gledanje. U njegovoj strukturi očituje se svojevrsni dijalog: muškarci naglašavaju individualnost, snagu i borbenost, dok žene izražavaju gracioznost, eleganciju i ljepotu.

Povijest Hopaka povezana je s borbenom obukom zaporiških kozaka između 16. i 18. stoljeća. U početku je to bio isključivo muški ples. Hetmani s buzdovanima ulazili su u središte kruga, a kozaci koji su pristupali plesu time su potvrđivali svoju snagu i nadmoć. Sam naziv „hopak“ potječe od riječi koja znači „skakati“, kao i od uzvika „hop“.

Nova etapa u razvoju Hopaka započinje 1940. godine osnivanjem Ukrajinskog ansambla pjesme i plesa. Ansamblom je od 1955. do 1975. ravnao Pavlo Pavlovič Virski, istaknuti

baletni majstor koji je utemeljio scenski oblik narodnog plesa, spajajući elemente klasičnog baleta i folklorne tradicije. Upravo je on oblikovao poznatu scensku verziju Hopaka koja se i danas izvodi na svečanim koncertima Nacionalnog akademskog plesnog ansambla Ukrajine koji nosi njegovo ime.

Hopak se često opisuje i kao borbeni ples. Svaki pokret simbolizira udarac ili obrambeni manevar, izveden iz različitih položaja, pa čak i iz sjedeće pozicije. Povijesni zapisi svjedoče o povezanosti plesa i ratničke obuke: bizantski kroničar Lav Đakon u 9. stoljeću opisuje kako su vojnici kneza Svjatoslava razvijali borbene vještine kroz plesne pokrete. Posebno je zanimljiv princip tzv. kružne obrane – formiranje kruga (kola) u kojem su se borci držali jedni za druge, čineći gotovo neprobojnu cjelinu.

Prema nekim tumačenjima, korijeni Hopaka sežu daleko u prošlost, čak do antičkih vremena. Najstariji prikazi ratničkih plesova na području današnje Ukrajine datiraju iz razdoblja prije naše ere, što dodatno naglašava duboku ukorijenjenost plesa u kulturnoj tradiciji.

Tijekom vremena Hopak je djelomično izgubio svoje izvorno borbeno značenje jer su pojedini borbeni elementi

nestali ili postali simbolični. Ipak, uvođenjem rekvizita poput sablje, simbolika borbe ponovno dolazi do izražaja: plesač se pretvara u ratnika koji pokretima dočarava borbu s protivnicima.

U prošlosti se ovaj ples nazivao i „Kozak“. U skupinu kosačkih plesova ubrajaju se i Tropak, Povzunec, Hurtovina te Kozáčok – jednostavnija i pristupačnija verzija plesa mladog kozaka.

Međunarodni dan plesa obilježava se 29. travnja i posvećen je svima koji žive u ritmu pokreta i glazbe diljem svijeta, a Hopak je jedan od plesova koji na poseban način utjelovljuje tu univerzalnu umjetnost.

Danas se Hopak smatra jednim od najsloženijih i najenergičnijih narodnih plesova. Njegova posebnost proizlazi iz spoja visokih skokova, akrobatskih elemenata, brzog tempa i snažne simbolike. Podrijetlo mu se povezuje sa Zaporjškom Siči, gdje je služio kao svojevrsni trening snage, izdržljivosti i borbenog duha.

Glavne značajke Hopaka:

- Tehnička složenost – uključuje zahtjevne elemente poput špage u skoku, „paučica“ (kretanje u klečećem položaju uz oslonac na ruke) i visokih skokova koji zahtijevaju veliku snagu i koordinaciju.
- Akrobatika i tempo – plesači izvode „vihljase“, „golubce“ (udarce nogama) i piruete u brzom, dinamičnom ritmu, često uz improvizaciju.

• Simbolika – ples utjelovljuje junaštvo, snagu i plemenitost te predstavlja važan element nacionalnog identiteta.

• Scenska prilagodba – koreograf Pavlo Virski 1937. godine oblikovao je scensku verziju plesa, dodatno obogaćenu tehnički zahtjevnim koreografskim rješenjima.

Hopak objedinjuje elemente drevnih boričkih vještina i umjetničkog izraza. Njegova profesionalna izvedba zahtijeva vrhunsku plesnu tehniku i ozbiljnu akrobatsku pripremu, što se osobito ističe u nastupima Nacionalnog ansambla narodnog plesa Ukrajine „Pavlo Virski“.

S ukrajinskog jezika preveo Mihael Vukojević

UKRAJINSKE PISANICE: POVIJEST I TRADICIJA

Ukrajinska pisanica je simbol koji danas ujedinjuje sve dijelove Ukrajine. Njezina uloga je duboka, jer sama ideja tog atributa i prikazi na njemu nisu samo izmišljotina. Motivi crteža i kombinacije boja govore o suštini Svemira, o ideji građe svijeta, a također odražavaju duhovne vrijednosti ukrajinskog naroda.

Umjetnost ukrašavanja pisanica predstavlja spoj umjetnosti, vjere i svjetonazora Ukrajinaca. Ona odražava duboko razumijevanje života kao ciklusa, povezanost čovjeka s prirodom te vjeru u pobjedu dobra nad zlom.

Pisanice u Ukrajini nisu samo dekorativna umjetnost, već duboko simbolična tradicija koja spaja drevna vjerovanja i kršćansku duhovnost.

Drevno značenje

Još davno prije prihvaćanja kršćanstva jaje se smatralo simbolom života, obnove i Svemira. Ukrašena jaja stvarala su se kao talisman: vjerovalo se da štite dom od zlih sila, donose plodnost zemlji i blagostanje, te su se koristila u obredima vezanim uz proljeće i obnovu prirode.

Ornamenti su imali značenje:

sunce, zvijezde - simboli svjetla i života,
valovi, beskonačni motivi - vječnost i kretanje vremena
biljke - obnova i razvoj

Kršćansko preoblikovanje

Nakon krštenja Kyjivske Rus'i, pisanica je postala dio proslave Uskrsa: jaje simbolizira uskrsnuće Isusa Krista, crvena boja - žrtvu i ljubav, a pisanice se posvećuju u crkvi u uskršnjoj košari sa ostalom hranom za blagoslov.

Sam proces izrade pisanice također ima duhovno značenje: to je čin usredotočenosti, molitve i unutarnjeg pročišćenja.

Tradicionalno, pisanice se izrađuju u tišini, s dobrim mislima, a svaki simbol i boju biraju se svjesno, uz želje zdravlja, ljubavi, zaštite, mira...

Značenje boja pisanica

U umjetnosti ukrašavanja pisanica boje zauzimaju posebno mjesto. Ponekad boje „pričaju“ o potpuno različitim aspektima života, što je suvremenom čovjeku teško shvatiti. No naši preci savršeno su znali kako „čitati“ ove kombinacije nijansi i kakvo duboko značenje one kriju. To je toliko fascinantno da tumačenje simbola i kombinacija boja na pisanicama i danas ostaje predmetom istraživanja povjesničara.

Značenje boja:

- Crna. Simbol zemlje i veze s njom. Crnom bojom su prizivali plodnost i dobar urod, ali i odavali počast precima.
- Crvena. Boja krvi, životne snage, ljubavi i nade. Najčešće su njome bojali uskrsna jaja, jer crvena označava Kristovu krv.
- Bijela. Istinski odraz čistoće. Njena prisutnost simbolizirala je želju za obiteljskom srećom, uspjehom i uzvišenim duhovnim vrijednostima.
- Žuta. Boja sunca i žita, molitva za sreću i obilje.
- Plava. Plava simbolizira nebo, ali i zrak i vodu – temelje života svakog živog bića.
- Smeđa. Simbol bogatstva zemlje i darova koje ona pruža čovjeku.
- Zelena. Boja buđenja prirode, obnove, proljeća i plodnosti.

Zanimljivo je da se prema boji pisanice moglo prepoznati njezino podrijetlo, odnosno u kojoj regiji Ukrajine nastala je pisanica. Ljudi iz različitih dijelova Ukrajine imali su svoje običaje i sklonosti. Crvena je, primjerice, bila omiljena među majstorima Volynje, Podillja i Polissja. Huculi su crtali bijelom i žutom na crvenoj podlozi, dok su Bojci koristili samo dvije nijanse za ukrašavanje jednog jajeta.

Pisanice su se darivale kako bi se donijelo dobro ili pružila pomoć. I tada je boja igrala važnu ulogu. Svijetle pisanice namijenjene su djeci, dok su mladići i djevojke dobivali djela u živim, veselih nijansama.

Ukrašavanje pisanica - drevna ukrajinska tradicija

Pripreme za Uskrs počinjale su puno ranije: kuću su krečili, podove bojali, dvorište sređivali, žene su pekle mirisan uskr-

sni kruh i pažljivo bojale jaja. Svaka ukrajinska žena u stara vremena znala je običnom kokošjem jajetu udahnuti čaroliju i pretvoriti ga u pisanicu, jer je, prema tradiciji, to bio isključivo ženski posao.

Za ovaj sveti čin ženama su, osim jaja, bili potrebni pčelinji vosak, pisaljka (pysačok), svijeća i boje. Boje su se dobivale iz biljaka: latica cvijeća, kore, korijenja i lišća drveća. Uzorke majstorice nisu izmišljale, nego su ih precrtavale s prošlogodišnjih pisanica – iz godine u godinu, od baka i prabaka. A predmete povezane s izradom pisanica nitko, osim same domaćice, nije smio ni dotaknuti.

Za Uskrs se rodbina i prijatelji međusobno daruju pisanicama. Obično ih treba imati petnaest i više. Naše prabake su s ljubavlju oslikavale, darivale i poštovalle pisanice.

Ove tradicije postoje već stoljećima. Naravno, s vremenom su se pojednostavile, ali kolika je snaga tradicije pisanica kad je nadvladala sve poteškoće, sačuvala se i živi sve do danas.

Postoji izraz: dok ljudi izrađuju pisanice - zlo neće pobjediti svijet.

Pripremila Olesja Martinjuk

LESJA UKRAJINKA U USPOREDBI S HRVATSKIM KNJIŽEVNICIMA

Lesja Ukrajinka (1871. - 1913.)

1. Lesja Ukrajinka i Ivan Mažuranić

Kao što je Ivan Mažuranić u hrvatskoj književnosti simbol borbe za slobodu i nacionalni identitet („Smrt Smail-age Čengića“), tako je i Lesja Ukrajinka u svojem stvaralaštvu snažno naglašavala ideju slobode, dostojanstva naroda i otpora potlačenosti. Oboje su književnost doživljavali kao sredstvo društvene i moralne odgovornosti.

Zajedničko: snažan domoljubni naboj, borba protiv nepravde i tlačenja, nacionalna svijest u književnosti.

2. Lesja Ukrajinka i August Šenoa

August Šenoa, utemeljitelj moderne hrvatske književnosti, poput Lesje Ukrajinke povezivao je umjetnost s društvenim

Lesja Ukrajinka zauzima u ukrajinskoj književnosti mjesto koje se može usporediti s najvažnijim imenima hrvatske književnosti. Po svom značenju, temama i snazi osobnosti najčešće se uspoređuje s Ivanom Mažuranićem, Augustom Šenoom i Vladimirom Nazorom, a po životnoj borbi i unutar-njoj snazi i s Dragutinom Domjanićem te osobito Vladimirom Nazorom (bolest, idealizam, simbolika).

angažmanom. Oboje su smatrali da književnost treba imati odgojnu i društvenu ulogu te približiti nacionalnu kulturu širokom krugu čitatelja.

Zajedničko: društveni angažman, stvaranje nacionalne književne tradicije, povezivanje osobnog i općeg.

3. Lesja Ukrajinka i Vladimir Nazor

S Vladimirom Nazorom Lesju Ukrajinku povezuje snažna simbolika, povezanost s prirodom i mitološkim motivima. Nazorova djela poput „Veli Jože“ ili „Hrvatski kraljevi“ mogu se usporediti s Lesjinim dramama i „Šumskom pjesmom“ u kojoj se priroda i mit stapaju s ljudskom sudbinom.

Zajedničko: simbolizam i mitološki elementi, snažan emotivni i idejni naboj, vjera u duhovnu snagu čovjeka i naroda.

4. Lesja Ukrajinka i Dragutin Domjanić

Domjanićem. Iako su im teme različite, oboje pokazuju iznimnu osjećajnost, melankoliju i profinjeni odnos prema jeziku i emocijama.

Zajedničko: naglašena lirika, emotivna dubina, nježan, ali snažan izraz.

Lesja Ukrajinka za ukrajinsku književnost ima ulogu kakvu u hrvatskoj imaju Mažuranić, Šenoa i Nazor zajedno: ona je istodobno pjesnikinja, mislilac, borac i simbol nacionalne kulture. Njezina djela, poput djela najvažnijih hrvatskih književnika, nadilaze vrijeme u kojem su nastala i danas snažno govore o slobodi, identitetu i ljudskom dostojanstvu.

Pripremila Tetjana Ramač

SUDBINA SIROČADI U STVARALAŠTVU I ŽIVOTU TARASA ŠEVČENKA

Taras Ševčenko pojavljuje se pred nama ne samo kao genijalni umjetnik, nego i kao osoba dubokog suosjećanja prema djeci, osobito siročadi. Njegovo stvaralaštvo i životni put neraskidivo su povezani s temama djetinjstva, majčinstva i ljudske patnje.

„U našem raju na zemlji nema ničega ljepšeg od mlade majke sa svojim

malim djetetom“ — ove riječi postale su simbol idealnog stanja kojem je pjesnik težio. Istodobno, u svojim djelima Ševčenko prikazuje i bolnu stvarnost — svijet djece lišene ljubavi i zaštite.

Poseban odnos Ševčenka prema siročadi proizlazi iz njegova vlastitog teškog djetinjstva. Ostao je bez majke s devet godina, a bez oca s jedanaest, te je iskusio okrutnost kmetstva, glad i manjak majčinske ljubavi pod brigom stroge maćehe. Osobno djetinjstvo Ševčenka obilježeno je gubicima i patnjom: rano je ostao siročić te je doživio okrutnost, glad i usamljenost. Upravo su ta iskustva postala temelj njegova dubokog suosjećanja prema potlačenima.

U pjesništvu Ševčenka siročad se pojavljuje kao simbol društvene nepravde. U pjesmi „Na Uskrs, na slami...“ izražen je kontrast između sretne djece i siromašnog siročeta, za kojeg je čak i obična hrana pravi blagdan; u „Oj umro stari otac...“

prikazana je bezizlaznost djevojke prisiljene na težak rad bez nade u bolju budućnost; u „Teško je u svijetu živjeti“ tematizira se motiv samoće i otuđenosti; dok u uspavanki „Oj ljulji, ljulji, dijete moje“ osjetno odjekuje gorko predosjećanje teške sudbine. Narodna poslovice kaže: „Kad umre otac — dijete je napola siroče, a kad umre majka — onda je potpuno siroče!“

Ševčenko ne osuđuje majke koje su zbog nepovoljnih te iznimno teških okolnosti bile prisiljene napustiti svoju djecu. Naprotiv, suosjeća s njima i kritički propituje društvo koje stvara takve tragedije.

Tema siročadi u stvaralaštvu Tarasa Ševčenka nije slučajna, već duboko osobna. Ona proizlazi iz vlastite boli pjesnika i razvija se u iskreno suosjećanje prema unesrećenoj djeci. Ševčenko prikazuje ne samo tragične sudbine, nego nastoji probuditi u ljudima milosrđe, suosjećanje i osjećaj društvene odgovornosti.

Lik siročeta u njegovim djelima predstavlja ne samo pojedinačnu ljudsku sudbinu, nego i univerzalni simbol patnje

naroda lišenog zaštite i pravde. Kroz te prikaze Ševčenko postavlja važna moralna pitanja koja su i sada aktualna: što znači biti čovjek? Jesmo li sposobni pružiti pomoć onima kojima je to najpotrebnije?

Stvaralaštvo Tarasa Ševčenka nije samo umjetnički odraz stvarnosti, nego i moralni putokaz. Ono uči cijeniti obitelj, čuvati djetinjstvo i ne ostati ravnodušan prema tuđoj patnji. Upravo u tome leži njegova bezvremenska vrijednost i snaga koja povezuje generacije.

Središnja ideja stvaralaštva Tarasa Ševčenka jest jednostavna, ali duboko značajna: ljubav prema djeci temelj je ljudskosti. Stoga njegova poruka i danas ostaje aktualna.

U suvremenim okolnostima, kada ukrajinska djeca ponovno proživljavaju gubitke roditelja i bližnjih zbog rata, Ševčenkovo stvaralaštvo dobiva posebno značenje. Ono podsjeća na odgovornost društva prema najranjivijima i poziva na suosjećanje i djelovanje.

Pavlo Holovčuk

ДОЛЯ СИРИТ У ТВОРЧОСТІ ТА ЖИТТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Тарас Шевченко постає перед нами не лише як геніальний митець, а й як людина з глибоким співчуттям до дітей, особливо сиріт. Його творчість і життєвий шлях нерозривно пов'язані з темою дитинства, материнства та людського болю.

«У нашій раі на землі нічого кращого немає, як тая мати молодая з своїм дитяточком

малим» — ці слова стали символом ідеалу, до якого прагнув поет. Водночас у своїх творах він показував іншу, болісну реальність — світ дітей, позбавлених любові й захисту.

Специфічне ставлення Шевченка до сиріт впливає з його власного тяжкого дитинства. Залишившись без матері у дев'ять років, а без батька в одинадцять, він пізнав жорстокість кріпацтва, голод і брак материнської любові під опікою суворої мачухи.

Особисте дитинство Шевченка було сповнене втрат: рано осиротівши, він зазнав жорстокості, голоду та самотності. Саме цей досвід став основою його глибокого співчуття до знедолених.

У поезіях митця сироти постають як символ соціальної несправедливості: у творі «На Великдень, на соломі...» розкривається контраст між щасливими дітьми та бідною сиротою, для якої навіть звичайна їжа є святом; у «Ой помер старий батько...» показано безвихідь дівчини, змушеної тяжко працювати без надії на краще майбутнє;

у «Тяжко-важко в світі жити» звучить мотив самотності та відчуження; у колисковій «Ой люлі, люлі, дитя моє» — гірке передчуття нелегкої долі.

Народне прислів'я каже: «Як умре батько — дитина напівсирота, а як мати — то сирота повною мірою!»

Шевченко не засуджує матерів, які через тяжкі обставини змушені були залишати своїх дітей. Навпаки — він співчуває їм і викриває суспільство, що породжує такі трагедії.

Отже, тема сирітства у творчості Тараса Шевченка є не випадковою, а глибоко особистою. Вона проростає з його власного болю і трансформується у щире співчуття до кожної знедоволеної дитини. Поет не просто змальовує трагічні долі — він прагне пробудити в людях милосердя, співчуття та відповідальність.

Образ сироти в його творах — це не лише окрема людська доля, а й узагальнений символ страждання народу, позбавленого захисту та справедливості. Через ці образи Шевченко піднімає важливі моральні питання, які залишаються актуальними і сьогодні: що означає бути людиною? чи здатні ми допомогти тим, хто цього найбільше потребує?

Таким чином, творчість Шевченка є не тільки художнім відображенням дійсності, а й моральним дороговказом. Вона вчить цінувати родину, берегти дитинство та не залишатися байдужими до чужого горя. Саме в цьому полягає її безсмертна цінність і сила, що об'єднує покоління. Наскрізною ідеєю його творчості є проста, але глибока істина: любов до дітей — основа людяності. Саме тому його слово і сьогодні звучить актуально.

У сучасних реаліях, коли українські діти знову переживають втрати батьків і рідних через війну, творчість Шевченка набуває особливого значення. Вона нагадує про відповідальність суспільства за найуразливіших і закликає не залишатися байдужими.

Павло Головчук

„ŠEVČENKIANA“ U LIPOVLJANIMA

«Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!»

Тарас Шевченко